



# Najaarsrapportage 2023



gemeente  
Haarlemmermeer

# Colofon

Tekst, vormgeving en drukwerk  
Gemeente Haarlemmermeer  
Postbus 250  
2130 AG Hoofddorp  
Telefoon 0900 1852  
E-mail [info@haarlemmermeer.nl](mailto:info@haarlemmermeer.nl)  
Internet [www.haarlemmermeer.nl](http://www.haarlemmermeer.nl)

Deze rapportage is online te raadplegen via  
[planningencontrol.haarlemmermeer.nl/](http://planningencontrol.haarlemmermeer.nl/)

## **Fotografie**

Danny  
Henk Roolvink fotografie  
Jur Engelchor  
Kees van der Veer  
Lumen Photo  
Stefan Moonen

**November 2023**



# Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
1. Leeswijzer.....	4
2. Meerjarenbeeld.....	5
3. Toelichting mutaties.....	10
3.1 Autonome ontwikkelingen.....	11
3.2 Reserves en voorzieningen.....	23
4. Ontwikkelingen.....	29
Programma Zorg en werk.....	30
Rechtmatigheid.....	32
Subsidies op basis van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).....	34
5. Budget-overhevelingen.....	35
6. Risico's.....	40
7. Schuldpositie.....	42
Bijlagen.....	45
Bijlage 1: Overzicht autonome mutaties.....	46
Bijlage 2: Overzicht neutrale mutaties.....	52
Bijlage 3: Stelposten.....	55
Bijlage 4: Budgetten onderwijshuisvesting.....	57
Bijlage 5: Omschrijving taakveldnummers.....	59



# Inleiding

Voor u ligt de Najaarsrapportage 2023. De najaarsrapportage is een tussentijdse rapportage, waarin het college de raad informeert over afwijkingen in de realisatie van de programmabegroting van het lopende jaar. De standlijn van de rapportage is 31 augustus 2023. Met de najaarsrapportage wordt een inschatting gegeven van het verwachte rekeningresultaat. Gezien de aard van de najaarsrapportage, een afwijkingenrapportage, worden geen voorstellen voor nieuw beleid gedaan. Wel worden in deze rapportage voorstellen gedaan om budgetten over te hevelen naar het volgende begrotingsjaar.

De Voorjaarsrapportage 2023 liet een negatief saldo voor 2023 zien van € 7,74 miljoen. Het resultaat van de mutaties in de Najaarsrapportage 2023 is € 7,67 miljoen voordelig. Na verwerking van de uitkomst van de najaarsrapportage ontstaat een begroot nadelig saldo voor 2023 van € 0,07 miljoen.

In het rapport van bevindingen bij de Jaarstukken 2021 en 2022 heeft de accountant aandacht gevraagd voor het voorspellend vermogen van de begroting. Deze jaren werden gekend door veel incidentele baten en lasten, zoals de coronacrisis, begin van de oorlog in Oekraïne en de incidentele afboeking van de boekwaarde van omlegging van de A9. Ook dit is onderkend door de accountant in het accountantsverslag van 2022. In de najaarsrapportage wordt een zo goed mogelijk inzicht gegeven in de ontwikkeling van de baten en de lasten. Echter de standlijn van de

najaarsrapportage is 31 augustus 2023. In de laatste vier maanden van het jaar kan er nog veel gebeuren. Voor veel ramingen zijn we afhankelijk van informatie van andere partijen zoals de gemeenschappelijke regelingen en het Rijk (uitkeringen gemeentefonds). Deze informatie is nu nog niet beschikbaar en wordt deels pas in december of in het nieuwe jaar bekend.

Het meerjarenbeeld 2024-2027 laat een positief beeld zien voor de jaren 2024 en 2025. Deze jaren zijn ook materieel sluitend. Voor 2026 en 2027 wordt een tekort geprognosticeerd. Dit tekort wordt veroorzaakt door het voornemen van het Kabinet om vanaf 2026 te gaan werken met een nieuwe financierings- systematiek voor gemeenten en provincies. In de septembercirculaire 2023 is het besluit van het Rijk verwerkt om het gemeentefonds vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Het voordeel dat hierdoor ontstaat is echter onvoldoende om ons meerjarenbeeld structureel sluitend te maken. Door de onzekerheid vanaf 2026 is het niet mogelijk te besluiten tot nieuwe structurele uitgaven. Daarom werken wij, conform het procesvoorstel bij de Programmabegroting 2024-2027, verder aan het proces om te komen tot een sluitend meerjarenbeeld. Voorafgaande aan de besluitvorming wordt de raad in het vroege voorjaar van 2024 via een raads werkgroep meegenomen in de mogelijke maatregelen. De reactie en eventuele aanvullende voorstellen van de raad worden meegenomen in het

raadsvoorstel dat gelijktijdig met de Voorjaarsrapportage 2024 aan de raad wordt aangeboden.

De najaarsrapportage is een belangrijke rapportage binnen de P&C-cyclus. Met deze

rapportage legt het college tussentijds verantwoording af aan de raad over het lopende begrotingsjaar. Het college vertrouwt erop dat met deze najaarsrapportage de raad zijn controlerende rol goed kan uitvoeren.

# 1. Leeswijzer

In [hoofdstuk 2](#) worden de uitkomsten van het meerjarenbeeld samengevat. De mutaties die tot het actuele meerjarenbeeld hebben geleid worden toegelicht in [hoofdstuk 3](#). Eerst wordt een totaaloverzicht van de mutaties gepresenteerd. Daarna worden de mutaties van € 200.000 of hoger nader toegelicht.

Belangrijke ontwikkelingen in de voortgang, accentverschuivingen in bestaand beleid of noemenswaardige wijzigingen die (nog) geen consequenties hebben op het resultaat worden benoemd in [hoofdstuk 4](#). In dit hoofdstuk is ook het onderwerp rechtmatigheid opgenomen.

[Hoofdstuk 5](#) betreft de voorstellen om incidentele budgetten over te hevelen naar 2024 en verder. Het gaat om budgetten die in het begrotingsjaar 2023 beschikbaar zijn gesteld voor de uitvoering van eenmalige activiteiten. De uitvoering van de betreffende zaken wordt niet afgerond in 2023. Door over deze overhevelingen te besluiten bij de vaststelling van de najaarsrapportage, zijn deze budgetten beschikbaar in 2024 en kan de uitvoering in dat jaar vervolgd worden.

De risico's die de gemeente heeft gedefinieerd worden in [hoofdstuk 6](#) geactualiseerd. Dit is een actualisatie ten opzichte van de Programmabegroting 2024-2027. Het gaat hier om de belangrijke risico's die een negatief effect kunnen hebben op het bereiken van de gemeentelijke doelstellingen of risico's die mogelijk een gevaar kunnen vormen voor het adequaat uitvoeren van de gemeentelijke taken.

[Hoofdstuk 7](#) wordt gebruikt om de kerindicatoren schuldpositie te actualiseren en inzicht te geven in de ontwikkeling van deze ratio's ten opzichte van de prognoses in de Programmabegroting 2024-2027.

De najaarsrapportage wordt afgesloten met diverse [bijlages](#).

Voor de getallen in de diverse tabellen geldt dat een min (-) een nadeel is. Door het geautomatiseerd genereren van tabellen kunnen afrondingsverschillen ontstaan.



## 2. Meerjarenbeeld

In de Najaarsrapportage 2023 bieden wij u een geactualiseerd begrotingsbeeld. Wij hebben daarin de meest recente beleidsontwikkelingen verwerkt (bestuurlijke besluitvorming en de effecten van landelijke ontwikkelingen). Wij informeren u over de budgettaire afwijkingen ten opzichte van de Programmabegroting 2023–2026 en/of de Voorjaarsrapportage 2023. Waar nodig leggen wij concrete voorstellen tot bijsturing aan u voor. Daarmee voorkomen wij dat bij de Jaarstukken 2023 baten en lasten worden verantwoord die niet door de raad zijn geautoriseerd. Tot slot melden wij u de laatste ontwikkelingen op het gebied van beleid en risico's. Over de lopende investeringen wordt separaat gerapporteerd in het

Meerjarenperspectief Investeringen Najaar 2023 (MPI).

De Voorjaarsrapportage 2023 liet een negatief saldo voor 2023 zien van € 7,74 miljoen. Het resultaat van de mutaties in de Najaarsrapportage 2023 is € 7,67 miljoen voordelig. Na verwerking van de uitkomst van de najaarsrapportage ontstaat een begroot nadelig saldo voor 2023 van € 0,07 miljoen.

In [Tabel 1](#) staat de samenvatting van de mutaties die in deze rapportage verwerkt zijn. In de volgende hoofdstukken worden deze onderdelen toegelicht.

## Meerjarenbeeld 2023-2027

Tabel 1

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo Voorjaarsrapportage 2023	-7.737	3.053	7.735	-14.960	-25.048
Mutaties Programmabegroting 2024-2027	0	810	1.346	-776	683
<b>Meerjarenbeeld Programmabegroting 2024-2027</b>	<b>-7.737</b>	<b>3.863</b>	<b>9.081</b>	<b>-15.736</b>	<b>-24.365</b>
Eerste begrotingswijziging 2024*	0	2.185	1.811	1.552	6.352
<b>Uitgangspunt najaarsrapportage</b>	<b>-7.737</b>	<b>6.048</b>	<b>10.892</b>	<b>-14.184</b>	<b>-18.013</b>
Autonome ontwikkelingen	7.666	1.241	1.717	2.074	1.720
<b>Mutaties najaarsrapportage</b>	<b>7.666</b>	<b>1.241</b>	<b>1.717</b>	<b>2.074</b>	<b>1.720</b>
<b>Totaal</b>	<b>-71</b>	<b>7.289</b>	<b>12.609</b>	<b>-12.110</b>	<b>-16.293</b>

\* Septembercirculaire 2023

Het resultaat van de mutaties in de Najaarsrapportage 2023 is € 7,7 miljoen positief. Dit resultaat wordt vooral veroorzaakt door enkele incidentele voordelen. De voordelen op toeristenbelasting van € 3,0 miljoen, opvang vluchtelingen Oekraïne 2022 van € 1,6 miljoen, financiering van € 1,9 miljoen en de vrijval van het saldo op de resterende stelposten voor loon- en prijsstijgingen voor 2023 van € 1,8 miljoen zijn hiervan de grootste. Daartegenover staan nadelen, waarvan het nadeel op de parkeeropbrengsten van € 1,2 miljoen en de stormschade van € 0,9 miljoen de grootste zijn. In de Voorjaarsrapportage 2023 was voor 2023 een negatief resultaat van € 7,7 miljoen geprognoseerd. Met het positieve resultaat van de najaarsrapportage wordt de actuele prognose van het rekeningresultaat 2023 per saldo € 0,1 miljoen negatief.

Het meerjarenbeeld 2024-2027 laat een positief beeld zien voor de jaren 2024 en 2025. Deze jaren zijn ook materieel sluitend. Dit wil zeggen dat in deze jaren de structurele lasten worden gedekt door de structurele baten. Hierbij is rekening gehouden met de door ons voorgestelde eerste begrotingswijziging voor 2024 zoals opgenomen in het raadsvoorstel 'Eerste wijziging Programmabegroting 2024-2027, septembercirculaire 2023 gemeentefonds' (RV 8356207). In deze eerste wijziging zijn de effecten van de septembercirculaire 2023 voor de jaren 2024-2027 verwerkt. Voor 2026 en 2027 wordt een tekort geprognoseerd. Dit tekort wordt veroorzaakt door het voornemen van het Kabinet om vanaf 2026 te gaan werken met een nieuwe financieringssysteem voor gemeenten en provincies. In de septembercirculaire is het besluit van het Rijk verwerkt om het gemeentefonds vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Het voordeel dat hierdoor ontstaat is echter onvoldoende om ons meerjarenbeeld structureel sluitend te maken.

### Overzicht van baten en lasten

Hierna wordt in [Tabel 2](#) de ontwikkeling van de baten en lasten per programma voor het begrotingsjaar 2023 getoond. Uitgangspunt is de begroting na verwerking van de mutaties van de Voorjaarsrapportage 2023. Ook wordt inzichtelijk welk percentage aan afwijking nu wordt gerapporteerd.



Tabel 2

Programma (bedragen x € 1.000; min is nadeel) Overzicht van baten en lasten	Baten en lasten	Begroting na wijziging	Mutaties NJR 2023	Begroting 2023 na NJR*	Mutatie NJR in %
Bestuur, samenleving en publiekscontact	Baten	3.259	1	3.260	0,0%
	Lasten	-16.698	-610	-17.308	3,7%
	<b>Saldo</b>	<b>-13.438</b>	<b>-609</b>	<b>-14.048</b>	
Veiligheid	Baten	20.886	6.824	27.709	32,7%
	Lasten	-41.584	-3.140	-44.723	7,6%
	<b>Saldo</b>	<b>-20.698</b>	<b>3.684</b>	<b>-17.014</b>	
Zorg en werk	Baten	36.113	2.854	38.966	7,9%
	Lasten	-150.853	-391	-151.244	0,3%
	<b>Saldo</b>	<b>-114.741</b>	<b>2.463</b>	<b>-112.278</b>	
Maatschappelijke ontwikkeling	Baten	25.081	-951	24.130	-3,8%
	Lasten	-118.385	4.239	-114.145	-3,6%
	<b>Saldo</b>	<b>-93.304</b>	<b>3.289</b>	<b>-90.015</b>	
Mobiliteit	Baten	1.042	-700	342	-67,2%
	Lasten	-6.657	229	-6.428	-3,4%
	<b>Saldo</b>	<b>-5.615</b>	<b>-471</b>	<b>-6.086</b>	
Ruimtelijke ontwikkelingen	Baten	42.258	1.478	43.736	3,5%
	Lasten	-39.258	-8.529	-47.787	21,7%
	<b>Saldo</b>	<b>3.000</b>	<b>-7.052</b>	<b>-4.052</b>	
Wonen	Baten	4.238	595	4.833	14,0%
	Lasten	-9.166	702	-8.464	-7,7%
	<b>Saldo</b>	<b>-4.928</b>	<b>1.297</b>	<b>-3.631</b>	
Kwaliteit fysieke omgeving	Baten	36.694	757	37.451	2,1%
	Lasten	-77.931	-1.102	-79.033	1,4%
	<b>Saldo</b>	<b>-41.236</b>	<b>-346</b>	<b>-41.582</b>	
Economische zaken	Baten	3.369	1.756	5.125	52,1%
	Lasten	-7.962	-2.959	-10.921	37,2%
	<b>Saldo</b>	<b>-4.593</b>	<b>-1.203</b>	<b>-5.796</b>	
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	Baten	360.529	5.883	366.412	1,6%
	Lasten	-12.964	3.019	-9.945	-23,3%
	<b>Saldo</b>	<b>347.565</b>	<b>8.902</b>	<b>356.467</b>	
Overzicht overhead	Baten	975	607	1.582	62,2%
	Lasten	-68.220	-2.641	-70.861	3,9%
	<b>Saldo</b>	<b>-67.245</b>	<b>-2.035</b>	<b>-69.279</b>	
1 Totaal van baten excl. reservemutaties		<b>534.444</b>	<b>19.102</b>	<b>553.546</b>	<b>3,6%</b>
2 Totaal van lasten excl. reservemutaties		<b>-549.676</b>	<b>-11.184</b>	<b>-560.859</b>	<b>2,0%</b>
<b>3 Saldo van baten en lasten (1-2)</b>		<b>-15.232</b>	<b>7.919</b>	<b>-7.313</b>	
<b>Programma/Mutaties reserves</b>	<b>Baten en lasten</b>	<b>Begroting na wijziging</b>	<b>Mutaties NJR 2023</b>	<b>Begroting 2023 na NJR*</b>	<b>Mutatie NJR in %</b>
Maatschappelijke ontwikkeling	Baten	3.947	-798	3.149	-20,2%
	Lasten	-160	-1.000	-1.160	625,3%
	<b>Saldo</b>	<b>3.787</b>	<b>-1.798</b>	<b>1.989</b>	
Mobiliteit	Baten	257	-11	246	-4,4%
	Lasten	-4.369	3.869	-500	-88,6%
	<b>Saldo</b>	<b>-4.112</b>	<b>3.858</b>	<b>-254</b>	
Ruimtelijke ontwikkelingen	Baten	13.857	826	14.683	6,0%
	Lasten	-23.050	6.318	-16.732	-27,4%
	<b>Saldo</b>	<b>-9.193</b>	<b>7.144</b>	<b>-2.049</b>	
Wonen	Baten	904	-260	644	-28,8%

Programma/Mutaties reserves	Baten en lasten	Begroting na wijziging	Mutaties NJR 2023	Begroting 2023 na NJR*	Mutatie NJR in %
	Lasten	-48	0	-48	0,0%
	<b>Saldo</b>	<b>856</b>	<b>-260</b>	<b>596</b>	
Kwaliteit fysieke omgeving	Baten	419	0	419	0,0%
	Lasten	0	0	0	0,0%
	<b>Saldo</b>	<b>419</b>	<b>0</b>	<b>419</b>	
Economische zaken	Baten	960	1.476	2.436	153,8%
	Lasten	-860	0	-860	0,0%
	<b>Saldo</b>	<b>100</b>	<b>1.476</b>	<b>1.576</b>	
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	Baten	16.242	-1.611	14.632	-9,9%
	Lasten	-605	-9.062	-9.666	1.498,5%
	<b>Saldo</b>	<b>15.638</b>	<b>-10.672</b>	<b>4.966</b>	
4 Totaal van baten reservemutaties		<b>36.586</b>	<b>-377</b>	<b>36.209</b>	<b>-1,0%</b>
5 Totaal van lasten reservemutaties		<b>-29.091</b>	<b>125</b>	<b>-28.967</b>	<b>-0,4%</b>
<b>6 Resultaat reservemutaties (4-5)</b>		<b>7.495</b>	<b>-252</b>	<b>7.242</b>	
7 Totaal van baten incl. reservemutaties (1+4)		<b>571.029</b>	<b>18.725</b>	<b>589.755</b>	<b>3,3%</b>
8 Totaal van lasten incl. reservemutaties (2+5)		<b>-578.767</b>	<b>-11.059</b>	<b>-589.826</b>	<b>1,9%</b>
<b>9 Gerealiseerd resultaat (7-8)</b>		<b>-7.737</b>	<b>7.666</b>	<b>-71</b>	

\* NJR: Najaarsrapportage 2023

## Toelichting

De kolom mutaties NJR2023 is opgebouwd uit de autonome- en neutrale mutaties (bijlagen 1 en 2). De autonome mutaties worden in het volgende hoofdstuk toegelicht. Hieronder wordt per programma kort toegelicht wat de belangrijkste mutaties zijn als de afwijking 20% of groter is.

### Veiligheid

De hogere baten betreffen voor € 1,6 miljoen de opvang van Oekraïense vluchtelingen in 2022. De verwachting is dat de te ontvangen vergoedingen van het Rijk hoger zullen zijn dan de gemaakte kosten. Dit komt mede doordat er meer opvangplaatsen beschikbaar zijn gekomen dan gepland. Ook zijn er kosten gemaakt voor de opvang en repatriëring van Afghaanse Nederlanders en voor beveiliging bij de opvang van vluchtelingen. De kosten van de opvang worden gedeclareerd bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en voor beveiliging bij het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). De uitgaven en inkomsten worden geraamd, de uitwerking hiervan is neutraal. Verder zijn de lasten hoger vanwege de geraamde kosten voor de opsporing van niet gesprongen explosieven (NGE's). Deze kosten worden gedekt door een bijdrage uit het gemeentefonds die verantwoord is bij de algemene dekkingsmiddelen.

### Mobiliteit

De verlaging van de baten betreft voor € 700.000 het programma Groot Schiphol Bereikbaar dat in

2023 wordt beëindigd. Er wordt met de subsidieverstrekker, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W), gezocht naar een alternatieve bestemming van de middelen. Zowel de baten als de lasten worden verschoven naar 2024.

### Ruimtelijke ontwikkelingen

De mutaties in de baten en lasten betreft grotendeels de verwerking van het tussentijds Meerjaren-perspectief Grondzaken (tMPG) 2023. Verder is rekening gehouden met lagere lasten in verband met de budgetoverhevelingen Omgevingswet en Spoorzone Hoofddorp.

### Economische zaken

Als gevolg van verwachte verkoop van Spieringweg 536 stijgen de baten in dit programma. Daartegenover staat een storting in de reserve Maatschappelijke voorzieningen. Daarnaast zijn de baten hoger als gevolg van de verhuur van de panden Saturnusstraat 40-62. De verhoging van de lasten bestaat voor het grootste deel uit het afboeken van de panden aan de Rijstvogelstraat. Daartegenover staat een onttrekking vanuit de reserve Algemene reserve Grondzaken. Verder zijn de lasten hoger door het voornemen drie subsidies te verlenen aan Schiphol Area Development Company (SADC). Ook deze is neutraal door onttrekking vanuit de reserve Versterking van de (Lucht)vrachtketen.

### Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Het voordeel in de lasten in het overzicht algemene dekkingsmiddelen wordt veroorzaakt door het vrijvallen van diverse stelposten en inzet

van de stelpost indexatie loonkosten ten behoeve van het instellen van de Voorziening regeling vervroegde uittreding (RVU).

#### *Overzicht overhead*

De baten zijn hoger als gevolg van een verschuiving van interne verrekeningen.

#### *Reservemutaties*

De hogere storting in het programma Maatschappelijke ontwikkeling betreft de reserve Maatschappelijke voorzieningen waarin de verkoopopbrengst van de Spieringweg 536 wordt gestort.

In het programma Mobiliteit wordt de storting van de winstneming uit de grondexploitatie Badhoevedorp ten gunste van de reserve Dekking afschrijvingslasten teruggedraaid. De winstnemingen van de grondexploitatie Badhoevedorp komen, sinds het direct afschrijven van de boekwaarde van de omlegging A9 in 2022, ten gunste van de Algemene dekkingsreserve.

Binnen het programma Ruimtelijke Ontwikkelingen worden op basis van het tMPG

2023 de onttrekkingen en stortingen in de Algemene reserve grondzaken, de reserve Schaalsprong en reserve Ruimtelijke investeringen Haarlemmermeer (RIH) bijgesteld.

Omdat de verwachting is dat er dit jaar geen grote kosten gemaakt worden voor onderhoud aan het pand Planeetbaan 2, wordt in het programma Wonen de onttrekking vanuit de Algemene dekkingsreserve verlaagd.

Voor het verstrekken van drie subsidies aan Schiphol Area Development Company (SADC) wordt een onttrekking aan de reserve Versterking van de (lucht)vrachtketen geraamd in het programma Economische zaken.

De hogere stortingen vanuit het overzicht algemene dekingsmiddelen betreffen met name de voorgestelde nieuwe [budgetoverhevelingen](#) en de storting van de winst van de grondexploitatie Badhoevedorp ten gunste van de Algemene dekkingsreserve.



# 3. Toelichting mutaties

# 3.1 Autonome ontwikkelingen

Tabel 3

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Versterking formatie griffie	-51	0	0	0	0
Voorziening pensioenverplichting wethouders	-393	0	0	0	0
Voorziening wachtgeldverplichting wethouders	168	0	0	0	0
Tweede Kamerverkiezingen	-518	0	0	0	0
Aanpassing FLO-bijdrage Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)	102	-19	3	16	-35
Opvang vluchtelingen Oekraïne 2022	1.600	0	0	0	0
Opvang vluchtelingen Oekraïne 2023	500	0	0	0	0
Collectieve zorgverzekering	400	0	0	0	0
Participatiewet	730	0	0	0	0
Schuldhelpverlening	450	0	0	0	0
Persoonsgebonden budget	630	0	0	0	0
Jeugdzorg met verblijf	-534	0	0	0	0
Jeugdzorg zonder verblijf	-679	0	0	0	0
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	-707	0	0	0	0
Energietoeslag 2022	400	0	0	0	0
Definitief budget BUIG 2023	899	0	0	0	0
Bijzondere bijstand	200	0	0	0	0
Huur tijdelijke huisvesting nieuwkomersonderwijs	-16	0	0	0	0
Onderhoud Raadhuisplein 3-9	-350	0	0	0	0
Leerlingenvervoer	-700	0	0	0	0
Subsidie verdeelregels	267	0	0	0	0
Onderwijsachterstanden	200	0	0	0	0
3e tranche Provinciaal noodfonds cultuur 2022	93	0	0	0	0
Dorpshuis Rijsenhout	0	-28	0	0	0
Parkeeronderzoek Stadcentrum Hoofddorp	-75	-75	0	0	0
Omrijden Buslijn 195 Sloterweg	-100	0	0	0	0
Tussentijds Meerjarenperspectief grondzaken (tMPG) 2023	291	0	0	0	0
Leges Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)	250	0	0	0	0
Anterieure overeenkomsten	9	0	0	0	0
Boetefacturen bouw hotel	-170	0	0	0	0
Leges evenementen	-200	0	0	0	0
Woningen Rijsenhout	-70	-190	0	0	0
Stormschade	-885	0	0	0	0
Gladheidsbestrijding	-137	0	0	0	0
Herberekening kostendekkendheid rioolheffing	105	0	0	0	0
Afvalverwerking	321	0	0	0	0
Uitkeringen gemeentefonds	373	0	0	0	0
Parkeeropbrengsten	-1.150	0	0	0	0
Onroerendezaakbelastingen (OZB)	323	0	0	0	0
Toeristenbelasting	3.036	0	0	0	0
Parkeeropbrengsten parkeerterrein Burgemeester van der Willigenlaan en Apriscoterrein	341	0	0	0	0
Financiering	1.914	0	0	0	0
Vrijval stelposten	1.773	1.553	1.714	2.058	1.755

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Dividend	-269	0	0	0	0
Voorziening wachtgeldverplichting voormalig personeel	132	0	0	0	0
Voorziening regeling vervroegde uittreding	-414	0	0	0	0
Voorziening verlofsparen	-118	0	0	0	0
Budgetten personeelskosten	345	0	0	0	0
Salaris- en inhuurlasten en opbrengst interne opdrachten systematiek	-650	0	0	0	0
<b>Totaal - Autonome mutaties</b>	<b>7.666</b>	<b>1.241</b>	<b>1.717</b>	<b>2.074</b>	<b>1.720</b>

## Toelichting autonome ontwikkelingen

### Bestuur, samenleving en publiekscontact

#### Voorziening pensioenverplichting wethouders

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel A : Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen (gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, burgemeester en rekenkamercommissie).	-393	0	0	0	0

De berekening van de noodzakelijke hoogte van de voorziening is geactualiseerd. De storting in de voorziening is verhoogd waarmee de hoogte van de voorziening weer overeenkomt met de verplichtingen die we hebben.

#### Tweede Kamerverkiezingen

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel A : Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen (gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, burgemeester en rekenkamercommissie).	-518	0	0	0	0

Met de Tweede Kamerverkiezingen in november, door de val van het Kabinet, is nog geen rekening gehouden in de programmabegroting. Daarnaast zijn de kosten voor de organisatie van verkiezingen ook hoger door verhoging van porti-, drukwerkkosten, huur van de lokalen, centraal tellen, digitale verkiezingsborden en de inzet van meer mensen. De begrote kosten voor de Tweede Kamerverkiezingen in 2025 komen hiermee te vervallen, dit verwerken we in de Voorjaarsrapportage 2024.

### Veiligheid

#### Opvang vluchtelingen Oekraïne 2022

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel A : Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer.	1.600	0	0	0	0

In onze gemeente zijn in 2022 Oekraïense vluchtelingen opgevangen. Hiervoor zijn kosten gemaakt. De te ontvangen vergoedingen van het Rijk waren hoger dan de gemaakte kosten. Het voordeel is ingezet ter dekking van de capaciteit ten behoeve van de uitvoering Wet inburgering 2023 en 2024. De lasten hiervoor zijn reeds in de Voorjaarsrapportage 2023 geraamd.

### Opvang vluchtelingen Oekraïne 2023

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)

	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel A : Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer.	500	0	0	0	0

In onze gemeente worden Oekraïense vluchtelingen opgevangen. Hiervoor worden kosten gemaakt. De verwachting is dat de te ontvangen vergoedingen van het Rijk hoger zullen zijn dan de gemaakte kosten. Dit komt mede doordat er meer opvangplaatsen beschikbaar zijn gekomen dan gepland. Het resultaat wordt deels ingezet voor uitvoering van de taakstelling huisvesting statushouders en Wet inburgering 2021 in de jaren 2025 en 2026, zie hiervoor het onderdeel budgetoverhevelingen. Wij verwachten dat de gemeentelijke inzet ten aanzien van de opvang van Oekraïense vluchtelingen in 2024 ongeveer gelijk is aan 2023. Recent hebben de EU-lidstaten besloten de Richtlijn Tijdelijke Bescherming met een jaar te verlengen, tot maart 2025. Hiervoor wordt voorgesteld in totaal € 350.000 over te hevelen, ook hiervoor wordt verwezen naar het onderdeel budgetoverhevelingen. Het voordeel dat hier gerapporteerd wordt betreft de gedeeltelijke dekking voor gedeelde inkomsten uit de toeristenbelasting doordat hotelkamers zijn gebruikt voor de opvang.

### Zorg en werk

#### Collectieve zorgverzekering

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)

	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel D : Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners die dit tijdelijk niet zelfstandig kunnen.	400	0	0	0	0

Aan het eind van 2022 is er een controle geweest op de rechtmatigheid van de collectieve zorgverzekering voor inwoners met een laag inkomen. In 2023 zijn er ongeveer 1.400 inwoners afgemeld wegens deze controle. Dit als resultaat van intensivering van onze interne controle. Daarnaast zijn er weer 100 inwoners aangemeld.

#### Participatiewet

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)

	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel C : Onze inwoners zijn economisch zelfstandig; werk boven uitkering.	730	0	0	0	0

Ondanks de gevolgen van de coronacrisis op de bedrijfsvoering van AM Match de afgelopen jaren, is in 2022 een exploitatieoverschot van € 713.000 gerealiseerd. Hiervan wordt € 150.000 geïnvesteerd in voorzieningen voor het personeel. Het resterende deel van het rekeningresultaat € 563.000 wordt naar rato verdeeld over de deelnemende gemeenten (zie raadsvoorstel 7864786). Voor Haarlemmermeer gaat dit om ongeveer € 280.000.

Ook dit jaar hebben we voor bekostiging van verschillende re-integratietrajecten een beroep kunnen doen op regionale middelen die door het Rijk dit jaar beschikbaar zijn gesteld. Er is een grote krapte op de arbeidsmarkt waardoor het bijstandbestand zeer gering is. De inwoners die nu in de bijstand zitten ondervinden vaak veel belemmeringen om aan het werk te gaan. Om deze belemmeringen weg te nemen zijn veelal andersoortige voorliggende trajecten nodig, die niet bekostigd worden vanuit het participatiebudget, maar vanuit andere budgetten binnen het Sociaal Domein. Hierdoor kunnen de middelen van het participatiebudget worden verlaagd.

#### Schuldhulpverlening

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)

	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel D : Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners die dit tijdelijk niet zelfstandig kunnen.	450	0	0	0	0

De verwachte stijging van het aantal aanmeldingen voor schuldhulpverlening blijft in 2023 uit. Dit is een landelijke trend.

### Persoonsgebonden budget

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel A : Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.	630	0	0	0	0

We zien dat het aantal afgegeven persoonsgebonden budgetten (pgb) voor jeugdzorg en maatschappelijk ondersteuning (Wmo) is gedaald. Bij de brede uitvraag (keukentafelgesprek) wordt steeds meer ingezet op effectieve (jeugd)hulp en normaliseren, meer toeleiding naar de Wet Langdurige Zorg en betere informatie over pgb bij onafhankelijke cliëntondersteuners die inwoners ondersteunen.

### Jeugdzorg met verblijf

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel B : Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning met verblijf.	-534	0	0	0	0

Het budget wordt overschreden door enerzijds de transitie van grote verblijfsinstellingen naar kleinere groepen, en anderzijds door oplopende trajectkosten van inwoners die één-op-één begeleid worden.

### Jeugdzorg zonder verblijf

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel A : Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.	-679	0	0	0	0

Er maken meer inwoners gebruik van de jeugd geestelijke gezondheidszorg (jggz) dan begroot, grotendeels doordat het aanbod van jggz is gestegen binnen onze gemeente. Dit komt door een dalend ziekteverzuim en het opvullen van vacatures bij de jeugdhulpaanbieders. Op basis van gesprekken met zorgaanbieders is het beeld dat de gemiddelde wachttijd voor cliënten afneemt.

### Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel A : Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.	-707	0	0	0	0

Omdat inwoners langer thuis blijven wonen, gecombineerd met een krapte op de woningmarkt, zien wij een toename in het aantal aanvragen en de complexiteit van de woningaanpassingen. Daarnaast neemt de financiële tegemoetkoming voor huishoudelijke hulp sneller toe dan verwacht.

### Energietoeslag 2022

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel D : Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners die dit tijdelijk niet zelfstandig kunnen.	400	0	0	0	0

Het bereik van de energietoeslag van vorig jaar was met 88% van de doelgroep van huishoudens met lage lonen in onze gemeente zeer hoog. De middelen die het Rijk heeft verstrekt voor de energietoeslag waren toereikend. Bij de uitvoering van deze regeling hebben we voor een pragmatische aanpak gekozen met een goede balans tussen zorgvuldigheid en een betaalbaar afhandelingsproces. Wij laten van het overschot een deel vrijvallen en het andere deel hevelen we over naar de energietoeslag 2023.

### Definitief budget BUIG 2023

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
BUIG lasten	-2.326	0	0	0	0
BUIG baten	3.225	0	0	0	0
<b>Definitief budget BUIG 2023</b>	<b>899</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Wij besteden meer aan bijstandsuitkeringen, omdat de instroom dit jaar iets groter is dan de uitstroom. Daarnaast heeft het Kabinet eerder dit jaar al besloten om het minimumloon en alle aan het minimumloon gekoppelde uitkeringen, zoals de AOW en bijstand, te verhogen met 10,15%. Daarom ontvangen wij dit jaar extra middelen van het Rijk.



### Bijzondere bijstand

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)

	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel D : Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners die dit tijdelijk niet zelfstandig kunnen.	200	0	0	0	0

Er zijn incidenteel extra middelen voor de bijzondere bijstand beschikbaar gesteld. Deze middelen worden niet volledig benut.

### Maatschappelijke ontwikkeling

#### Onderhoud Raadhuisplein 3-9

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)

	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel D : Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van de Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.	-350	0	0	0	0

Bij het cultuurgebouw is het dagelijks en correctief onderhoud in 2023 hoger dan begroot door nagekomen posten uit 2022 (afgerond € 160.000). Daarnaast is het exploitatiebudget bij de actualisatie van de meerjarenonderhoudsprogramma's in 2022 naar beneden bijgesteld op basis van normbedragen. Met name voor het cultuurgebouw zien we dat deze norm niet toereikend is in verband met de verdeling van de onderhoudskosten tussen huurder en verhuurder. Dit heeft er toe geleid dat we in 2023 een overschrijding van € 190.000 verwachten op dit budget. We gaan verder onderzoeken of deze overschrijding structureel is en komen hier dan eventueel op terug bij de Voorjaarsrapportage 2024.

#### Leerlingenvervoer

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)

	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel B : Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.	-700	0	0	0	0

Wegens krapte op de arbeidsmarkt worden Wmo vervoerders ingezet voor het leerlingenvervoer. De uitvoering van het leerlingenvervoer is hierdoor minder efficiënt wat leidt tot hogere kosten. Daarnaast is het beroep op leerlingenvervoer gestegen waardoor het aantal ritten hoger is geworden.

#### Subsidie verdeelregels

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)

	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel E : Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.	267	0	0	0	0

Op een aantal subsidieregelingen met betrekking tot sport ontstaan voordelen. De subsidieregeling Verenigingsondersteuning Sport wordt onderbenut. De binnensportverenigingen ervaren hoge zaalhuur terwijl zij geen subsidieaanvraag indienen. Er wordt gewerkt aan een herziening van de regeling zodat deze doeltreffender en eenvoudiger wordt. Daarnaast wordt er sinds de invoering van de rijksregeling Lokaal Sportakkoord minder gebruik gemaakt van de subsidie Stimulering Sportdeelname. Vanaf 2024 wordt een deel van dit budget ingezet voor de ombuigingen op sport. Ook is er onderbesteding bij de OZB subsidie. Er is incidenteel minder subsidie aangevraagd dan begroot. De OZB subsidieregeling willen we betrekken bij de op te stellen discussienota leges & retributie sportverenigingen conform de motie 'Adempauze voor de sportverenigingen Rijsenhout' die de raad bij de behandeling van de Voorjaarsrapportage 2023 heeft aangenomen. Voor de overige verdeelregels is er in 2023 incidenteel minder subsidie aangevraagd dan begroot.

#### Onderwijsachterstanden

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)

	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel B : Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.	200	0	0	0	0

In 2023 is rekening gehouden met de instroom van een verhoogd aantal doelgroeppeuters dat deelneemt aan de vroege voorschoolse educatie (VVE). Deze verhoogde instroom is niet gerealiseerd.

### 3e tranche Provinciaal noodfonds cultuur 2022

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Verwerking afrekening	-172	0	0	0	0
Terugvordering	265	0	0	0	0
<b>3e tranche Provinciaal noodfonds cultuur 2022</b>	<b>93</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

De provincie Noord-Holland heeft via een noodfonds middelen ter beschikking gesteld voor de als gevolg van de coronamaatregelen opgelopen netto-schade in de culturele sector, in de maanden januari tot en met juni 2022, waarbij via een matchingsregeling de provincie 65% en wij 35% hebben bijgedragen. Van deze regeling hebben de volgende instellingen gebruik gemaakt: Theater De Meerse en Poppodium Duycker van C. en museum De Cruquius. Deze instellingen hebben de compensatie ontvangen in de vorm van subsidie. We verwerken hierbij de voorgestelde afrekening van het provinciaal noodfonds over 2022. Het betreft de terugbetaling van de niet ingezette middelen, voor C. € 240.297 (waarvan provinciaal deel € 156.194 en gemeentelijk deel € 84.103) en voor Museum De Cruquius € 25.000 (waarvan provinciaal deel € 16.250 en gemeentelijk deel € 8.750). Door de terugbetaling ontstaat voor het gemeentelijk deel een voordeel.

## Mobiliteit

### Parkeeronderzoek Stadcentrum Hoofddorp

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel B : De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn.	-75	-75	0	0	0

Er zijn volop ontwikkelingen gaande in het centrum van Hoofddorp. Parkeerterreinen gaan bebouwd worden en het bewonersaantal groeit. Voor het parkeren van fietsen en auto's is het nodig om de opgave in relatie tot alle ontwikkelingen te bekijken. Op 17 december 2020 heeft de raad ingestemd met een integrale aanpak parkeren voor het stadscentrum. Het vraagstuk is als gevolg van nieuwe ontwikkelingen in 2022-2023 in omvang toegenomen. Zoals de fietsenstalling die toch niet in de kelder van het gemeentehuis komt en dus elders moet worden opgelost, het Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, 'Mobility as a service' en Privé auto (STOMP) uitgangspunt dat in de Netwerkstudie in 2021 is omarmd, consequenties uit het Verkeersstructuurplan (VSP) en de visie op het stadscentrum. Gedurende het onderzoeksproces is gebleken dat het onderwerp parkeren, zowel auto en fiets, steeds meer gaat leven bij bewoners en ondernemers. Men wordt langzaam in de praktijk geconfronteerd met de gevolgen van de ontwikkelingen, zoals een parkeerterrein dat gaat verdwijnen. Dit vraagt met name meer capaciteit ten aanzien van communicatie en participatie. Voorafgaand aan het afronden van het eindrapport en opstellen van het eindadvies zijn er drie extra bewonersavonden georganiseerd. Dit brengt extra kosten met zich mee (interne en externe capaciteit, zaalhuur, drukwerk en postverzending). Daarnaast is er de mogelijkheid om tot 1 oktober schriftelijke reacties in te dienen. Dit alles leidt tot beter betrokken inwoners en tot verrijking van het eindadvies en het bijbehorende raadsvoorstel waarin een integrale oplossing voor zowel het auto- als het fietsparkeren in het stadscentrum Hoofddorp wordt uitgewerkt en voorgelegd ter besluitvorming. Verwacht wordt dat er als gevolg van het participatieproces veel reacties binnenkomen en dat om extra analyses of extra onderzoek wordt verzocht. Dit kan vertragend werken zodat het onderzoek doorloopt in 2024.

### Omrijden Buslijn 195 Sloterweg

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel B : De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn.	-100	0	0	0	0

Zoals aangegeven in de raadsessie van 20 juli 2023 zijn met het uitvoeren van de wens om buslijn 195 een andere route te rijden eenmalige kosten verbonden. Op basis van het Convenant Beschikbare Wegen 2018 (B&W nota 2016.0027733) komen deze kosten door het (verplicht) omrijden van de bus voor rekening van de wegbeheerder, in dit geval de gemeente.

## Ruimtelijke ontwikkelingen

### Tussentijds Meerjarenperspectief grondzaken (tMPG) 2023

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)

	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel B : Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	291	0	0	0	0

Op basis van het tMPG standlijn 1 juli 2023 zijn de ramingen van de bouwgrondexploitaties geactualiseerd. Het voordeel ontstaat met name doordat er minder rente dan eerder geraamd hoeft te worden toegerekend aan de verliesvoorzieningen die betrekking hebben op de grondexploitaties en de anterieure overeenkomsten.

### Leges Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)

	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel C : Het gebruik van de openbare ruimte sturen in overeenstemming met het beleid.	250	0	0	0	0

Op basis van de gerealiseerde legesopbrengsten van de afgelopen jaren in relatie tot de gerealiseerde legesopbrengsten tot nu toe in 2023 wordt de prognose van de legesopbrengsten naar boven bijgesteld.

### Leges evenementen

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)

	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel C : Het gebruik van de openbare ruimte sturen in overeenstemming met het beleid.	-200	0	0	0	0

In de programmabegroting 2023-2026 is over de ombuiging inzake het verhogen van leges voor grote evenementen aangegeven dat het drempelverhogend zou kunnen werken voor de organisatie van grote evenementen in onze gemeente en dat er derhalve naar de legesverordening in zijn totaliteit moet worden gekeken. Binnen de Wabo-leges is er in 2023 sprake van een geprognosticeerd overschot (zie de mutatie Leges Wet algemene bepalingen omgevingsrecht). Een deel van dit overschot wordt benut voor het realiseren van de ombuiging in 2023 inzake leges voor grote evenementen.

### Woningen Rijsenhout

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)

	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel B : Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	-70	-190	0	0	0

Bij de behandeling van de Voorjaarsrapportage op 29 juni 2023 is de motie "Rijsenhout Vooruit!" aangenomen. Het doel is het verbeteren van de leefomgeving Rijsenhout, door het toevoegen van circa 400 woningen, waarbij het gewenste voorzieningenniveau, groen, (regionale) recreatieve en natuur-verbindingen, infrastructuur wordt betrokken. Ook dient de pilot geluid adaptief bouwen een plek te krijgen. Om dit te bereiken zullen verschillende stappen moeten worden ondernomen die om extra capaciteit vragen. Voorgesteld wordt de haalbaarheidsfase te starten, waarbij een gebiedsperspectief Rijsenhout op basis van de visies Ruimtelijk Kader Rijsenhout, Ruimtelijk Economische Visie Rijsenhout en de Omgevingsvisie Haarlemmermeer, wordt opgesteld, waarbij ook de planologisch juridische en de privaatrechtelijke aspecten worden onderzocht. Dit in onderling overleg met Rijk (LIB) en provincie (landelijk gebied en Westeinde scheg). Ook zal de Dorpsraad/bewoners worden betrokken. Dit zal resulteren in een gebiedsperspectief Rijsenhout die de onderlegger vormt voor verdere planvorming.

## Kwaliteit fysieke omgeving

### Stormschade

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)

	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel A : Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.	-885	0	0	0	0

Als gevolg van een hevige storm op 5 juli 2023 hebben veel bomen schade opgelopen. Er is een voorlopige inschatting gemaakt van de kosten van het veilig stellen van circa 600 bomen en het opruimen van omgevallen bomen en afgebroken takken. Deze kosten kunnen niet worden opgevangen binnen de reguliere beheerbudgetten. De kosten voor het herplanten van bomen worden verspreid over meerdere jaren aangevraagd in de Vernieuwing Openbare Ruimte 2024.

### Herberekening kostendekkendheid rioolheffing

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)

	2023	2024	2025	2026	2027
Beleidsdoel C : Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare ruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater.	105	0	0	0	0

Voor de uitvoering van levensduurverlengende maatregelen aan het rioolstelsel (relinen) zijn investeringskredieten beschikbaar. Uit nader onderzoek van het schadebeeld in het riool bleek dat op een aantal locaties kon worden volstaan met het treffen van lokale maatregelen (deelliners). Deze beperktere maatregel valt echter onder het onderhoudsbudget. Omdat hiermee in het huidige onderhoudsbudget geen rekening is gehouden, doet zich hierop een tekort voor van € 235.000. Als gevolg van hoge energieprijzen is er een tekort van € 323.500 voor elektriciteitskosten van de gemalen. Deze extra kosten kunnen niet worden gedekt uit het onderhoudsbudget.

Het hoogheemraadschap van Rijnland baggert de watergangen in stedelijk gebied. Waar bagger in de woonomgeving niet op de kant kan worden gebracht of waar deze ook niet in het baggerdepot kan worden gestort, zijn wij wettelijk verantwoordelijk voor de kosten van het afvoeren van de vrijgekomen bagger naar een erkende verwerker. Uit een nadere berekening van het hoogheemraadschap blijkt dat de hoeveelheid bagger die moet worden afgevoerd naar een erkende verwerker lager is dan voorzien. Om die reden stellen wij het benodigde budget hiervoor bij. Hiernaast worden de baten op de rioolheffing naar beneden bijgesteld in verband met een lagere toename van het aantal huishoudens.

### Afvalverwerking

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)

	2023	2024	2025	2026	2027
Kosten Meerlanden	-685	0	0	0	0
Baten afvalstoffenheffing	-433	0	0	0	0
Vergoeding PDB	558	0	0	0	0
Aanpassing voorziening	881	0	0	0	0
<b>Afvalverwerking</b>	<b>321</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Vanwege de hoge inflatie in 2022 en 2023 heeft Meerlanden aangegeven dat de tarieven over 2023 met terugwerkende kracht verhoogd moeten worden. De hogere kosten voor Haarlemmermeer in 2023 worden geschat op € 685.000. Hiernaast worden de baten op de afvalstoffenheffing naar beneden bijgesteld. Er zijn minder huishoudens bij gekomen dan waarmee in de begroting rekening was gehouden, dit omdat er minder huizen zijn gebouwd. Ook is de vergoeding voor de inzameling van plastic verpakkingen, blik en drinkpakken (PDB) voor 2022 en 2023 definitief vastgesteld, hierdoor ontstaat een voordeel. Het verschil tussen de baten en lasten afvalstoffenheffing wordt verrekend met de voorziening tariefsegalisatie afvalstoffenheffing.

## Overzicht algemene dekkingsmiddelen

### Uitkeringen gemeentefonds

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Meicirculaire 2023: financiële uitkomsten 2023	-860	0	0	0	0
Meicirculaire 2023: afrekening 2022	147	0	0	0	0
Afrekening 2021	-102	0	0	0	0
Septembercirculaire 2023: financiële uitkomsten 2023	1.188	0	0	0	0
<b>Uitkeringen gemeentefonds</b>	<b>373</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

#### Meicirculaire 2023

Op basis van de meicirculaire 2023 wordt de raming van de uitkeringen uit het gemeentefonds bijgesteld. De raad is hierover geïnformeerd per brief van 22 juni 2023 (X.2023.03889). In 2023 wordt € 1,1 miljoen meer ontvangen. In de circulaire zijn voor € 2,0 miljoen taakmutaties verwerkt waarvan de suppletie-uitkering Niet gesprongen explosieven 2022 van € 576.000 de grootste post is. Deze extra middelen worden verrekend met de budgetten van de extra taken, waardoor per saldo een nadeel van € 0,9 miljoen ontstaat.

Verder is in de meicirculaire 2023 de raming van de algemene uitkering over 2022 bijgesteld. Voor het jaar 2022 wordt een voordeel geraamd.

#### Septembercirculaire 2023:

Op basis van de septembercirculaire 2023 wordt de raming van de uitkeringen uit het gemeentefonds bijgesteld. De raad is hierover geïnformeerd per raadsvoorstel van 10 oktober 2023 (8356207). Vooral door hoeveelheidsverschillen in de maatstaven ontstaat voor 2023 een voordeel.

#### Afrekening 2021

De belangrijkste oorzaak van de afrekening over het uitkeringsjaar 2021 betreft de definitieve belastingcapaciteit die onlangs is vastgesteld. Deze is hoger dan eerder geraamd. Dit betreft met name de waarde van de niet-woningen.

### Parkeeropbrengsten

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Onderdeel A : Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting).	-1.150	0	0	0	0

Ook in 2023 blijven de parkeeropbrengsten achter ten opzichte van de parkeeropbrengsten die gerealiseerd werden voor de coronacrisis. Dit geldt zowel voor de parkeeropbrengsten van het straatparkeren als voor de parkeergarage Beukenhorst. Het blijft onzeker of de opbrengsten weer op het niveau van voor de coronacrisis komen. Bij de Voorjaarsrapportage 2024 komen we hierop terug.

### Onroerendezaakbelastingen (OZB)

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Opbrengsten 2023	-106	0	0	0	0
Opbrengsten 2021 en 2022	429	0	0	0	0
<b>Onroerendezaakbelastingen (OZB)</b>	<b>323</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

#### Opbrengsten 2021 en 2022:

De leegstand van de niet-woningen valt zowel in 2021 als in 2022 lager uit dan eerder geprognosticeerd. Verder zijn de werkelijke verminderingen als gevolg van bezwaar- en beroepschriften lager dan waarmee eerder gerekend is.

#### Opbrengsten 2023:

De verwachting is dat als gevolg van ingediende bezwaarschriften sprake zal zijn van een hogere aftrek van de getaxeerde Woz-waarden dan eerder geraamd. Hierdoor wordt de opbrengst van de OZB lager.

## Toeristenbelasting

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Toeristenbelasting 2021	-143	0	0	0	0
Toeristenbelasting 2022	1.579	0	0	0	0
Toeristenbelasting 2023	1.600	0	0	0	0
<b>Toeristenbelasting</b>	<b>3.036</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

### Belastingjaar 2021

Voor het belastingjaar 2021 zijn, op één na, alle aanslagen verzonden. Ten opzichte van de prognose is de opbrengst € 140.000 lager.

### Belastingjaar 2022

Op basis van de ontvangen aangiftes over 2022 is de verwachting dat in totaal ruim € 11,1 miljoen aan toeristenbelasting ontvangen wordt. In de Jaarstukken 2022 was rekening gehouden met een opbrengst van € 9,5 miljoen. Deze inschatting was gemaakt op basis van het geschatte aantal overnachtingen en een geschatte kamerprijs. Uit de aangiftes blijkt dat de omzet van de hotels over 2022 hoger is.

### Belastingjaar 2023

Op basis van de gegevens over de eerste acht maanden van 2023 is de verwachting dat het aantal hotelovernachtingen in 2023 weer op het niveau van 2019 komt, 2,8 miljoen overnachtingen. Verder wordt rekening gehouden met een stijging van de hotelprijzen met minimaal 10% als gevolg van inflatie. Hierdoor stijgt de toeristenbelasting omdat deze is gebaseerd op een percentage van de omzet. Over het belastingjaar 2019 bedroeg de ontvangen toeristenbelasting € 13,1 miljoen. Voor het belastingjaar 2023 wordt de opbrengst 10% hoger geraamd en komt dan op € 14,4 miljoen. Geraamd is een opbrengst van € 12,8 miljoen. De meeropbrengst is € 1,6 miljoen.

## Parkeeropbrengsten parkeerterrein Burgemeester van der Willigenlaan en Apriscoterrein

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Onderdeel A : Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting).	341	0	0	0	0

In de ramingen voor de parkeeropbrengsten in 2023 werd er rekening mee gehouden dat de parkeerterreinen Burgemeester van der Willigenlaan en Apriscoterrein, beide te Hoofddorp, niet meer in gebruik zouden zijn. Beide terreinen zijn nog wel in gebruik, waardoor de parkeeropbrengsten incidenteel hoger zijn. Een deel van de hogere parkeeropbrengsten van het Apriscoterrein moet als vergoeding betaald worden aan de eigenaar van dit terrein. Daarnaast is de huur van alle parkeerplaatsen onder locatie Beukenhorst nog niet gereed, waardoor er nog geen opbrengsten zijn.

## Financiering

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Onderdeel C : Financiering/bespaarde rente/dividend.	1.914	0	0	0	0

De lasten van de financiering zijn voor 2023 herberekend. De verwachting is dat in 2023 geen nieuwe leningen aangetrokken hoeven te worden. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat er minder geïnvesteerd is dan geraamd. Uit het MPI najaar 2023 blijkt dat een bedrag van € 41 miljoen wordt doorgeschoven naar 2024 en verder. Verder zijn van het Rijk veel specifieke uitkeringen ontvangen, waarvan de besteding op een later tijdstip is.

Het gevolg is dat op basis van de BBV-regels (notitie rente) het renteomslagpercentage voor 2023 verlaagd moet worden van 2% naar 1,5%. Hierdoor kan er minder rente worden doorbelast aan de taken die gedekt worden door de rioolheffing. Dit geeft een nadeel van € 320.000.

## Vrijval stelposten

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Onderdeel D : Onvoorzien/saldo kostenplaatsen.	1.773	1.553	1.714	2.058	1.755

De resterende stelposten voor loon- en prijsstijgingen voor 2023 vallen vrij. In verband met de extreem hoge inflatie waren de stelposten in 2023 ruim berekend. Het beroep op de stelposten is lager. Het gaat hierbij met name om de stelposten voor de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen en de hogere kapitaallasten in verband met de indexatie van investeringen. In bijlage 3 is het verloop van de stelposten opgenomen. Het verloop van de stelpost indexatie investeringen is nader toegelicht in het Meerjarenperspectief investeringen najaar 2023.

## Dividend

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Onderdeel C : Financiering/bespaarde rente/dividend.	-269	0	0	0	0

Het te ontvangen dividend van Meerlanden, BNG en Stedin is naar beneden bijgesteld op basis van de ontvangen dividendumkeringen 2022 in de loop van 2023.

De belangrijkste post is het dividend van Meerlanden. Dat is € 192.000 lager dan geraamd in de primitieve begroting. De oorzaak ligt in de stijging van de kosten. Ondanks dat de omzet is toegenomen, daalde het bedrijfsresultaat (nota van B&W 7794610).

De dividendumkering van de BNG is € 72.000 lager dan geraamd.

## Overzicht overhead

### Voorziening regeling vervroegde uittreding

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Onderdeel A : Directie, bestuursondersteuning, corporate control, communicatie, personeel en organisatie, financiën, inkoop en juridische zaken.	-414	0	0	0	0

De regeling vervroegde uittreding (RVU) is in 2023 vastgelegd in de gemeentelijke CAO. Voor de verplichtingen die we hebben ten aanzien van deze regeling dient een voorziening gevormd te worden ter grootte van € 1.520.100. De storting in de voorziening komt overeenkomt met de maximale verplichtingen die we hebben. De werkelijke kosten hangen af van de individuele keuzes die gemaakt worden door de werknemers die gebruik kunnen maken van de RVU. Een gedeelte van de storting (€ 1.105.700) kan gedekt worden uit de stelpost indexatie loonkosten.

### Budgetten personeelskosten

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Onderdeel A : Directie, bestuursondersteuning, corporate control, communicatie, personeel en organisatie, financiën, inkoop en juridische zaken.	345	0	0	0	0

Er ontstaan enkele voordelen in de budgetten in relatie tot personeelslasten. Het blijkt niet altijd noodzakelijk om kosten te maken voor de plaatsing van medewerkers met een achterstand tot de arbeidsmarkt binnen onze organisatie. Ook is het mogelijk deze medewerkers direct te plaatsen op een (tijdelijk) dienstverband. Hierdoor blijft in 2023 een gedeelte van de voor dit doel gereserveerde middelen over.

Daarnaast is de hoogte van het budget voor studie- en opleidingskosten geactualiseerd. Hierbij is rekening gehouden met het effect van de loonstijging per 2 januari 2023 (het budget voor studie- en opleidingskosten is een percentage van de loonsom). Het verhogen van het budget in combinatie met de prognose van de verwachte studiekosten resulteert per saldo in een incidenteel voordeel.

### Salaris- en inhuurlasten en opbrengst interne opdrachten systematiek

(bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Onderdeel B : Management en managementondersteuning primair proces.	-650	0	0	0	0

De ramingen van de salarislasten en de kosten van inhuur van personeel zijn geactualiseerd. Het nu geraamde nadeel kent twee oorzaken. In de eerste plaats is het door de overspannen arbeidsmarkt lastig om vacatures ingevuld te krijgen. Om de voortgang van de werkzaamheden zoveel mogelijk te waarborgen wordt daarom een beroep gedaan op inhuurkrachten. Mede door de overspannen arbeidsmarkt zijn de tarieven voor inhuur omhoog gegaan. De kosten van inhuur zijn zo sterk gestegen dat de kosten van inhuur en de interne opdracht systematiek (IOS)-opbrengst gelijk of zelfs in een negatieve verhouding komen. Hierdoor kan de beoogde opbrengst uit de IOS taakstelling niet worden gerealiseerd. Ook is recent een aantal nieuwe medewerkers vast in dienst gekomen. Vanwege een inwerkperiode dragen zij niet meteen volledig bij aan de opbrengsten uit de IOS.



# 3.2 Reserves en voorzieningen

## Recapitulatie mutaties reserves en voorzieningen

Tabel 4

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Algemene reserves</b>					
Algemene dekkingsreserve	8.812	-5.471	-2.464	-757	-251
Algemene reserve grondzaken	-5.210	0	0	0	0
<b>Totaal - Mutaties reserves (Alg.)</b>	<b>3.603</b>	<b>-5.471</b>	<b>-2.464</b>	<b>-757</b>	<b>-251</b>
<b>Bestemmingsreserves</b>					
Reserve Maatschappelijke voorzieningen	950	-100	0	0	0
Reserve Stichting Mainport & Groen (SMG)	728	-269	-185	-285	0
Reserve Schaalsprong	342	-189	-175	0	0
Reserve Haarlemmermeerse Bos	320	-100	-220	0	0
Reserve Verbeteren stadscentrum Hoofddorp	0	2.380	0	0	0
Reserve Ruimtelijke Investerings Haarlemmermeer	-166	0	0	0	0
Reserve Versterking van de (Lucht)vrachtketen	-1.476	0	0	0	0
Reserve Dekking afschrijvingslasten	-4.049	0	0	0	0
<b>Totaal - Mutaties reserves (Best.)</b>	<b>-3.350</b>	<b>1.722</b>	<b>-579</b>	<b>-285</b>	<b>0</b>
<b>Voorzieningen</b>					
Voorziening Regeling vervroegde uittreding	1.520	0	0	0	0
Voorziening Onderhoud gebouwen	414	0	0	0	0
Voorziening Pensioenverplichting wethouders	393	0	0	0	0
Voorziening Verlofsparen	118	0	0	0	0
Voorziening Wachtgeldverplichting voormalig personeel	-132	0	0	0	0
Voorziening Wachtgeldverplichting wethouders	-168	0	0	0	0
Voorziening Tariefsegalisatie rioolheffing	-433	0	0	0	0
Voorziening Tariefsegalisatie afvalstoffenheffing	-881	0	0	0	0
<b>Totaal - Mutaties voorzieningen</b>	<b>831</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## Toelichtingen

Tabel 5

### Algemene reserves

#### Algemene dekkingsreserve

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Budgetoverhevelingen	8.453	-5.060	-2.438	-731	-224
Dorpshuis Rijsenhout	125	-125	0	0	0
Planeetbaan 2	260	-260	0	0	0
Rijstvogelstraat 102, 104, 108 en 110	-25	-26	-26	-27	-27
<b>Totaal Algemene dekkingsreserve</b>	<b>8.812</b>	<b>-5.471</b>	<b>-2.464</b>	<b>-757</b>	<b>-251</b>

Budgetoverhevelingen

In deze najaarsrapportage wordt voorgesteld budgetten over te hevelen naar 2024. Enkele budgetten

worden overgeheveld naar 2025 en verder. Zie voor een toelichting hoofdstuk 5. Deze overhevelingen vinden budgettair neutraal plaats via de Algemene dekkingsreserve.

#### Dorpshuis Rijsenhout

In de nota van B&W met kenmerk 2020.0001678 is besloten dat wij gebruik willen maken van de subsidieregeling van de Stichting Leefomgeving Schiphol (SLS) met het doel de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving in door Schiphol gehinderde dorpen. Daartoe is een overeenkomst gesloten tussen SLS en onze gemeente. In het dorpschart van Rijsenhout betreft het de samensmelting van activiteiten in het gebouw van de Ontmoetingskerk en herontwikkeling van dorpshuis De Reede. De Ontmoetingskerk in Rijsenhout is geen eigendom van de gemeente. De aanpassingen in het kerkpand worden uitgevoerd om het pand geschikt te maken voor de gebruikers en leiden niet tot een waardevermeerdering van het pand. In de notitie Activabeleid (2019.0054155) staat dat in principe bijdragen aan activa in eigendom van derden niet geactiveerd worden. Wij zien geen reden om van dit principe af te wijken. De uitgaven en de bijbehorende dekking zullen wij derhalve niet activeren, maar in onze exploitatie verantwoorden.

#### Planeetbaan 2

Planeetbaan 2 is verworven in het kader van gebiedsontwikkeling Spoorzone Hoofddorp (2022.0002314). Dit perceel wordt te zijner tijd herontwikkeld en nu tijdelijk geëxploiteerd. Dit vindt de komende vijf jaar plaats door onder andere de huurovereenkomst met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). Het jaarlijkse exploitatiesaldo wordt onttrokken/gestort in de Algemene dekkingsreserve. Het exploitatieresultaat wordt gebruikt om na de huurperiode van vijf jaar de boekwaarde van het pand af te waarden. De verwachting is dat er dit jaar geen grote kosten gemaakt worden voor onderhoud aan het pand waardoor het budget verlaagd kan worden, hiertegenover staat een hogere storting in de Algemene dekkingsreserve. Het geprognostiseerde eindresultaat blijft hetzelfde. De werkelijke onttrekking aan de algemene dekkingsreserve wordt gebaseerd op het werkelijk gerealiseerde verschil tussen de baten en de lasten, daardoor kan de werkelijke onttrekking in 2023 afwijken van de geraamde onttrekking.

#### Algemene reserve grondzaken

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Rijstvogelstraat 102, 104, 108 en 110	-1.027	0	0	0	0
Mutaties tMPG2023	-4.182	0	0	0	0
<b>Algemene reserve grondzaken</b>	<b>-5.210</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

#### Rijstvogelstraat 102, 104, 108 en 110

In 2023 zijn vier woningen, gelegen aan Rijstvogelstraat te Badhoevedorp, aangekocht. Wij verkrijgen hiermee een strategische positie die benodigd is voor de ontwikkeling van de gebiedsontwikkeling Badhoevedorp Centrum. Ondanks het uitblijven van juridisch planologische zekerheid van het bestemmingsplan Badhoevedorp Schuilhoeve zijn deze woningen toch aangekocht om de toekomstige ontwikkeling van Badhoevedorp niet te frustreren. Tot de inbreng in de grondexploitatie kunnen de woningen tijdelijk worden ingezet ten behoeve van bijvoorbeeld het huisvesten van speciale doelgroepen of statushouders. Omdat de panden toe zijn aan renovatie is er geen restant afschrijvingstermijn meer. Daarom dient de boekwaarde van panden in één keer afgeschreven te worden. Omdat de panden aangeschaft zijn voor een gebiedsontwikkeling komt de dekking voor de eenmalige afschrijving vanuit de Algemene reserve grondzaken.

#### Mutaties tMPG2023

De mutaties van de algemene reserves naar aanleiding van het tMPG 2023 worden verwerkt,

## Bestemmingsreserves

### Reserve Maatschappelijke voorzieningen

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Verkoop Spieringweg 536	1.000	0	0	0	0
Routekaart duurzaamheid	-50	-100	0	0	0
<b>Reserve Maatschappelijke voorzieningen</b>	<b>950</b>	<b>-100</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Verwachte verkoop Spieringweg 536

Conform de verkooplijst van vastgoed is de verwachting dat de Spieringweg 536 te Vijfhuizen verkocht zal worden. Het netto-verkoopresultaat wordt in de reserve Maatschappelijke voorzieningen gestort.

Routekaart duurzaamheid

Middels de routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed geven wij invulling aan de verduurzamingsopgave (RV 7963379). De eerste stap is het (laten) uitvoeren van verdiepende onderzoeken naar de haalbaarheid van zes geselecteerde duurzaamheidsprojecten. Hiervoor is een budget nodig van € 150.000 (per pand € 25.000). De dekking komt uit de reserve maatschappelijke voorzieningen.

### Reserve Stichting Mainport & Groen (SMG)

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Doorschuiven dekking Groene As (MPI Najaar 2023)	478	-477	0	0	0
Projecten mainport en groen	250	208	-185	-285	0
<b>Reserve Stichting Mainport &amp; Groen (SMG)</b>	<b>728</b>	<b>-269</b>	<b>-185</b>	<b>-285</b>	<b>0</b>

Voor het project Nieuwe Meer stellen we een doelwijziging van het volledige budget voor. De oorspronkelijke afspraak betreft een inspanningsverplichting voor het realiseren van een recreatief fietspad in Nieuwe Meer met het overgedragen budget. Door de verbreding van de A9 kan dit niet worden gerealiseerd. Met inwoners Nieuwe Meer zijn ideeën opgehaald voor de iets bredere inzet van het budget voor recreatie, ecologie en het verduurzamen van het dorpshuis Rehoboth, in lijn met het gedachtengoed van de voormalige stichting Mainport en Groen.

### Reserve SchaaIsprong

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Saturnusstraat 40-62	274	0	0	0	0
Diamantlaan 6	69	-189	-175	0	0
<b>Reserve SchaaIsprong</b>	<b>342</b>	<b>-189</b>	<b>-175</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Saturnusstraat 40-62

Saturnusstraat 40-62 is verworven in het kader van gebiedsontwikkeling spoorzone Hoofddorp (7621436). In afwachting van de herontwikkeling van het gebied wordt de exploitatie van de kantorenverhuur voortgezet. Het tijdelijk exploitatietekort wordt ten laste gebracht van de reserve SchaaIsprong.

Diamantlaan 6

Er is gebruik gemaakt van de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) om het perceel aan de Diamantlaan 6 te Hoofddorp aan te kopen in het kader van gebiedsontwikkeling spoorzone Hoofddorp (7999895). Dit strategische perceel is onderdeel van een potentieel ontwikkelcluster in Graan voor Visch Zuid. Het tijdelijk exploitatietekort wordt gedekt door de reserve SchaaIsprong.

### Reserve Haarlemmermeerse Bos

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Doorschuiven werkzaamheden	320	-100	-220	0	0

De onttrekkingen uit de reserve Haarlemmermeerse Bos zijn aangepast naar aanleiding van onder meer de gefaseerde vernieuwing van de toiletgebouwen en de sport- en speelvoorziening in het recreatiegebied.

### Reserve Verbeteren stadscentrum Hoofddorp

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Verkoop grond	0	2.380	0	0	0

Eén van de ontwikkelingen binnen het programma Stadscentrum Hoofddorp is de ontwikkeling van de Burgemeester van der Willigenlaan 40-66. De huidige opstallen worden gesloopt en er is een nieuw wooncomplex voorzien met 122 appartementen in verschillende woningtypes. Daarbij is ook een grondverkoop voorzien aan de ontwikkelaar en komt het netto verkoopresultaat van de benodigde grondverkoop ten gunste van de reserve Verbeteren stadscentrum Hoofddorp in plaats van de Algemene Dekkingsreserve (RV 8302549). Het bedrag wordt expliciet bestemd ter (gedeeltelijke) dekking van toekomstige, ruimtelijke investeringen in het Stadscentrum Hoofddorp, zoals de investeringen in een duurzame inrichting van de openbare ruimte en het autoluw maken van het centrum.

### Reserve Versterking van de (Lucht)vrachtketen

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Subsidies	-1.476	0	0	0	0

Wij zijn voornemens drie subsidies te verlenen aan Schiphol Area Development Company (SADC). Deze betreffen: Programma 2 Zero Emissie Corridors, het innovatieproject en het programma Ontwikkeling Loopbaanpad Logistiek.

Daarnaast is in 2022 subsidie verleend aan Schiphol Nederland B.V. voor het Smart Cargo Mainport Program 3 (SCMP). Dit is besloten in de nota van B&W 2022.0002416, dit betreft het gedeelte voor 2023. Wij stellen voor om de te verlenen subsidiebedragen te onttrekken uit de bestemmingsreserve Versterking van de (lucht)vrachtketen.

### Reserve Dekking afschrijvingslasten

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
Mutaties financiering	20	0	0	0	0
Dorpshuis Rijsenhout	-200	0	0	0	0
Mutaties tMPG 2023 winstneming grex Badhoevedorp	-3.869	0	0	0	0
<b>Reserve Dekking afschrijvingslasten</b>	<b>-4.049</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Storting Dorpshuis Rijsenhout

De storting in de Reserve Dekking afschrijvingslasten wordt teruggedraaid. Zie de toelichting bij de Algemene dekkingsreserve.

Storting grondexploitatie Badhoevedorp

In de Najaarsrapportage 2022 is de restant boekwaarde van bijdrage in de omlegging van de A9 direct ten laste van de Algemene dekkingsreserve gebracht. De storting van de winstnemingen uit de grondexploitatie ten gunste van de Reserve Dekking afschrijvingslasten stond in 2023 nog geraamd en komt te vervallen. De winstnemingen van de grondexploitatie Badhoevedorp komen sinds 2022 ten gunste van de Algemene dekkingsreserve.

## Voorzoningen

### Voorziening Regeling vervroegde uittreding

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel) 2023 2024 2025 2026 2027

Storting	1.520	0	0	0	0
----------	-------	---	---	---	---

De regeling vervroegde uittreding (RVU) is in 2023 vastgelegd in de gemeentelijke CAO. Voor de verplichtingen die we hebben ten aanzien van deze regeling dient een voorziening gevormd te worden. De storting in de voorziening komt overeenkomt met de maximale verplichtingen die we hebben. De werkelijke kosten hangen af van de individuele keuzes die gemaakt worden door de werknemers die gebruik kunnen maken van de RVU.

### Voorziening Onderhoud gebouwen

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel) 2023 2024 2025 2026 2027

Herijking planmatig onderhoud 2023	221	0	0	0	0
------------------------------------	-----	---	---	---	---

Vergoeding Materiele Instandhouding	193	0	0	0	0
-------------------------------------	-----	---	---	---	---

<b>Voorziening Onderhoud gebouwen</b>	<b>414</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
---------------------------------------	------------	----------	----------	----------	----------

Herijking planmatig onderhoud 2023

Bij een aantal panden schuiven de werkzaamheden door en zal de onttrekking volgend jaar (of later) plaatsvinden. De redenen zijn divers.

Vergoeding Materiele Instandhouding

De vergoeding Materiele Instandhouding (MI) die de gemeente ontvangt van de schoolbesturen in het kader van het onderhoud dat wij uitvoeren voor de scholen is dit jaar hoger dan begroot. Deze extra inkomsten worden gestort in de voorziening onderhoud gebouwen.

### Voorziening Pensioenverplichting wethouders

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel) 2023 2024 2025 2026 2027

Actualisatie storting	393	0	0	0	0
-----------------------	-----	---	---	---	---

De berekening van de noodzakelijke hoogte van de voorziening is geactualiseerd.

### Voorziening Tariefsegalisatie rioolheffing

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel) 2023 2024 2025 2026 2027

Verhoging onttrekking	-433	0	0	0	0
-----------------------	------	---	---	---	---

De kosten verbonden aan ons rioolstelsel en de bijbehorende baten uit de rioolheffing worden budgettair neutraal begroot. Een verschil tussen lasten en baten komt ten laste of ten gunste van de voorziening tariefsegalisatie rioolheffing.

### Voorziening Tariefsegalisatie afvalstoffenheffing

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel) 2023 2024 2025 2026 2027

Aanpassing storting naar onttrekking	-881	0	0	0	0
--------------------------------------	------	---	---	---	---

De lasten verbonden aan de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval en de bijbehorende baten uit de afvalstoffenheffing worden budgettair neutraal begroot. Een verschil tussen lasten en baten komt ten laste of ten gunste van de voorziening tariefsegalisatie afvalstoffenheffing.

### Looptijden reserves

In de Notitie reserves en voorzieningen 2020 (2019.0058406) heeft een aantal reserves een looptijd tot en met 2023 gekregen. Het betreft de reserve Kernen en buurtschappen Haarlemmerliede en Spaarnwoude (HenS), Parkeervoorzieningen Nieuwe Kom te Nieuw-Vennep, Stichting Mainport en Groen (SMG) en Herstructurering Bedrijventerreinen.

### Reserve Kernen en buurtschappen HenS

Deze reserve was bestemd voor kernen en buurtschappen van de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude om volks-, kunst-, culturele activiteiten, kinderactiviteiten, uitwisselingsactiviteiten en specifieke dorpsactiviteiten te kunnen blijven uitoefenen. Deze activiteiten zijn onderdeel van de reguliere begroting van Haarlemmermeer. De reserve heeft,

conform de notitie reserves en voorzieningen, een looptijd tot 2023. Het restant valt bij de Jaarstukken 2023 vrij ten gunste van de algemene middelen.

#### *Parkeervoorzieningen Nieuwe Kom te Nieuw-Vennep*

De raad heeft op 19 januari 2023 besloten (2022.0002447) de naam van de bestemmingsreserve te wijzigen in 'Project De Nieuwe Kom' en de reserve te bestemmen ter dekking van het tekort bij het afsluiten van de herziene grondexploitatie De Nieuwe Kom. De reserve moet in stand blijven totdat de grondexploitatie is afgesloten.

#### *Stichting Mainport en Groen (SMG)*

Zoals toegelicht in de tabel bij de bestemmingsreserves schuiven de activiteiten met betrekking tot het project Nieuwe Meer door naar 2025 en 2026. Ook loopt conform het MPI najaar 2023, het project Groene As nog.

#### *Herstructurering bedrijventerreinen*

Om werkzaamheden ten behoeve van gedragen ontwikkelingen te bekostigen, samenwerkingsverbanden te initiëren bij clusters van bedrijven en tijdig hiervoor op subsidiekansen

vanuit andere overheden te kunnen inspringen is de reserve Herstructurering ingesteld. Vanuit het verleden zijn op verschillende bedrijventerreinen vanuit deze reserve herstructurering werken en initiatieven bekostigd. Er is op het gebied van het helpen van ondernemers en het initiëren van samenwerkingsverbanden nog veel werk te verrichten waarvoor het van belang dat de reserve tot 2030 in stand blijft. Een voorstel voor de besteding zal voor het eind van het jaar aan de raad worden aangeboden.

#### **Overige ontwikkelingen voorzieningen**

##### *Voorziening Achterstallig onderhoud verhardingen*

Bij de Jaarstukken 2019 hebben wij een voorziening Achterstallig onderhoud verhardingen ingesteld. Op grond van een stellige uitspraak van de commissie BBV was het vormen van een voorziening verplicht, op het moment dat er vanwege achterstallig onderhoud sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties. Bij de actualisatie van de beheerplannen openbare ruimte bleek dat hier bij ons sprake van was. Inmiddels zijn de werkzaamheden uitgevoerd en is het achterstallig onderhoud ingelopen. De middelen in de voorziening zijn volledig benut. Daarom wordt de voorziening opgeheven.



## 4. Ontwikkelingen

In dit hoofdstuk worden belangrijke ontwikkelingen in de voortgang, accentverschuivingen in bestaand beleid of noemenswaardige wijzigingen die (nog) geen consequenties hebben op het resultaat benoemd.

# Programma Zorg en werk

## Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

### Prognose 2023

Wij zien de kosten voor Jeugdzorg en de Wmo oplopen. Het aanbod van Jggz aanbieders is toegenomen door teruglopend ziekteverzuim en het opvullen van vacatures. Op basis van gesprekken met zorgaanbieders is het beeld dat de gemiddelde wachttijd voor cliënten afneemt. Daarnaast is de transitie van grote instellingen naar kleinschalige woonvoorzieningen zichtbaar, waardoor trajecten duurder worden. Wij zien dat de woningmarktkrapte leidt tot hogere kosten voor woningaanpassingen vanuit de Wmo. De energietoeslag 2022 is ruim binnen het budget afgerond. Daarnaast heeft het Rijk middelen beschikbaar gesteld voor een verwachte toename van het gebruik van de minimaregelingen. Deze toename zien wij nog niet terug. De aantallen inwoners die gebruik maken van schuldhulpverlening nemen niet toe in tegenstelling tot de verwachting.

### Inkoop Jeugd en Wmo 2023, verordening sociaal domein en beleidskader

Op dit moment vindt een aanbesteding van aanvullende specialistische jeugdhulp plaats. De inschrijving is inmiddels afgerond, de voorlopige gunning staat gepland voor oktober. Het nieuwe beleidskader sociaal domein is ter vaststelling aan de raad aangeboden. Samen met de raad geven we invulling aan de samenwerkingsagenda en de bijbehorende meetinstrumenten. Dit wordt ook gedaan in het kader van de verbetering van de informatiewaarde van de P&C producten voor de raad.

### Hervormingsagenda Jeugd

De Hervormingsagenda Jeugd is op 19 juni 2023 ondertekend door de vijfhoek (Rijk, VNG, zorgprofessionals, aanbieders en cliëntorganisaties). De gezamenlijke landelijke bezuinigingsopgave is € 1 miljard. Het kabinet heeft besloten verantwoordelijkheid te dragen voor de extra bezuiniging van € 500 miljoen uit het coalitieakkoord Rutte IV. Het Rijk heeft hiervan € 3,3 miljoen doorgevoerd in onze begroting via de algemene uitkering. Deze bezuiniging is nu verwerkt in het jaar 2025 als taakstelling in de begroting van het programma Zorg & werk. Het Rijk heeft de bezuiniging eenzijdig doorgevoerd in onze begroting. Het Rijk is verantwoordelijk voor maatregelen die resulteren in deze bezuiniging. Als de maatregelen niet voldoende zijn of helemaal niet opgesteld worden, resulteert dit erin dat de bezuiniging niet of slechts deel behaald wordt. In

het voorjaar van 2025 zal een deskundigencommissie beoordelen in hoeverre de maatregelen uit de Hervormingsagenda geïmplementeerd zijn. Tussen het Rijk en de VNG zijn afspraken gemaakt over financiële compensatie van gemeenten wanneer gemeenten zich hebben ingespannen, maar de besparingen uit zijn gebleven. Op dit moment wordt er gewerkt aan een landelijk implementatieplan.

### Woonplaatsbeginsel Beschermd Wonen

Het wetsvoorstel 'Woonplaatsbeginsel voor Beschermd Wonen' en het nieuwe financiële verdeelmodel voor Beschermd Wonen regelen de doordecentralisatie van beschermd wonen naar alle gemeenten. Voor de zomer is besloten de invoering van het woonplaatsbeginsel uit te stellen naar 1 januari 2025. Na de val van het kabinet is het wetsvoorstel controversieel verklaard. Het is hierdoor niet zeker of 2025 haalbaar is. Ondertussen zijn we als regio wel doorgegaan met de voorbereiding op de doordecentralisatie. Naar verwachting wordt per 1 januari 2024 de regeling bij het gemeenschappelijk orgaan Beschermd Wonen van kracht. In deze regeling zijn regionale samenwerkingsafspraken vastgelegd over financiën, sturing en toegang tot beschermd wonen. Ook sluiten we in 2024 als regio nieuwe inkoopcontracten af met aanbieders van beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

### Duurzame aanpak wachttijden Jeugdzorg

Het doel van het project Duurzame aanpak wachttijden is het terugdringen van de wachttijden voor Jeugdzorg in Haarlemmermeer. We willen structureel meer zicht en grip krijgen op wachttijden voor Jeugdzorg in Haarlemmermeer, zodat passende zorg en ondersteuning op tijd beschikbaar is voor jeugdigen en ouders/verzorgenden. We worden hierbij ondersteund door het landelijk Team Aanpak Wachttijden. Inmiddels is een aantal sessies georganiseerd met (jeugdzorg)partners, gevolgd door verdiepende interviews. Op basis hiervan stellen we vast wat de belangrijkste brandhaarden zijn, bepalen we oplossingsrichtingen, gevolgd door concrete projectvoorstellen.

### Werk en inkomen

#### Koopkracht

Ondanks het feit dat de energieprijzen weer geleidelijk dalen heeft de impact van de hoge energieprijzen en de inflatie een negatieve invloed



op de koopkracht van vooral inwoners met lage inkomens. Toch ligt op dit moment het gebruik van sommige minimaregelingen lager dan begroot. Voor enkele minimaregelingen, zoals de collectieve zorgverzekering, verwachten we daarom dat er in 2023 minder inwoners een beroep zullen doen op minimaregelingen, waardoor we minder kosten maken dan op dit moment begroot. In 2023 zien we nog geen stijging van het aantal aanmeldingen voor schuldhulpverlening. De planning is dat een deel van energietoeslag voor 2023 volgend jaar zal worden uitbetaald.

### **Inburgering**

De Wet inburgering 2021 is nu bijna twee jaar geleden ingegaan. De samenwerking met de samenwerkingspartners verloopt goed. Steeds meer statushouders starten met hun leerroute. Zoals verwacht starten de meeste statushouders in de B1-route. Dit is de leerroute voor statushouders die taalniveau B1 kunnen halen. De taakstelling voor het aantal te huisvesten statushouders voor 2023 is verdubbeld ten opzichte van 2022. De capaciteit daarom voor de jaren 2023 en 2024 uitgebreid.

# Rechtmatigheid

Rechtmatigheid is een juridische term, die aangeeft dat een (voorgenomen) handelswijze in overeenstemming is met de geldende regels en besluiten. Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is echter een minder veelomvattend begrip. Bij de rechtmatigheidsverantwoording is er een duidelijk relatie met het financiële beheer. Er moet worden verantwoord dat de baten, lasten en balansmutaties die in de jaarrekening zijn opgenomen rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële beheershandelingen.

Binnen de rechtmatigheidsverantwoording wordt onderscheid gemaakt tussen afwijkingen, fouten en onduidelijkheden en begrotingsonrechtmatigheden. Deze begrippen

zijn onderling niet uitwisselbaar al kan er wel sprake zijn van overlap.

In overeenstemming met de reguliere controlcyclus zijn Verbijzondere interne controles (VIC) uitgevoerd over de periode januari tot en met juli 2023. Wij rapporteren hieronder over fouten en onduidelijkheden boven de rapporteringstolerantie van € 200.000.

## Samenvattend beeld

De totale omvang van de geconstateerde onrechtmatigheden tot en met juli 2023 bedraagt € 4,7 miljoen. Er zijn geen onduidelijkheden. Gespecificeerd per proces zijn deze in onderstaande tabel weergegeven:

Tabel 6

Bevinding nr.	Proces	Rechtmatigheid/ getrouwheid	Toelichting (bedragen x € 1.000)	Fouten	Onduidelijkheden
VIC periode 2: 1.1	Aanbestedingen	Rechtmatigheid	Doorlopende fouten met collegebesluiten 2019.0058131, 2020.0001034, 2020.0002079	495	
VIC periode 2: 1.2	Aanbestedingen	Rechtmatigheid	Niet naleving Europese aanbestedingsregels bij de gunning van opdrachten in verband met de opvang van Oekraïense vluchtelingen	4.225	
<b>Totaal 2023</b>				<b>4.720</b>	<b>0</b>

## Bevindingen per proces nader toegelicht Inkoop en aanbestedingen

### Bevindingen

De totale omvang van de geconstateerde onrechtmatigheden is € 4.720.000. De onrechtmatigheden betreffen reeds lopende contracten van voorgaande jaren (totale omvang € 495.000). Wij nemen net als in voorgaande jaren de daadwerkelijke kosten van deze contracten in het boekjaar als onrechtmatigheid.

### Opvang vluchtelingen Oekraïne

Onze gemeente heeft net als veel andere gemeenten de taak op zich genomen om vluchtelingen op te vangen en heeft een taskforce opgericht die de aansturing doet op alle werkzaamheden in dit kader. Aangezien de eerste vluchtelingen al heel snel onze gemeente zouden bereiken, moest onverwijld opvang worden geregeld. De opvang van de vluchtelingen uit Oekraïne vindt deels plaats in hotels waarmee in 2022 overeenkomsten zijn afgesloten voor het boekjaar 2023 en voor één hotel ook voor het jaar 2024. Naast de hotelopvang zijn ook kosten noodzakelijk voor het regelen van ondersteuning van de vluchtelingen

om een humanitair bestaan te organiseren. Ten slotte wordt extra gebruik gemaakt van beveiligingsbedrijven.

De dienstverlening van de hotels is aanbestedingsplichtig aangezien de totale omvang van de kosten de Europese drempelwaarde van € 750.000 overschrijdt. Dit is ook het geval voor de dienstverlening voor beveiliging respectievelijk ondersteuning, hierbij is een drempelwaarde van € 214.000 van toepassing. Bij de initiële opvang van de vluchtelingen was sprake van 'dwingende spoed', waardoor een Europese aanbesteding niet noodzakelijk was en de gemeente direct afspraken kon maken om een humanitaire opvang te realiseren. De kanttekening dient gemaakt te worden dat met het beroep op 'dwingende spoed' slechts de periode overbrugd mag worden tot er stabielere oplossingen kunnen worden gevonden, zoals een contract dat via de reguliere of versnelde Europese aanbestedingsprocedure wordt aangegaan. De periode van 'dwingende spoed' liep tot 1 april 2023.

De noodzaak om opvangplekken te realiseren voor ontheemde Oekraïners is na 1 april 2023 nog steeds aanwezig. Uit humanitair oogpunt is rust in de opvang van deze mensen gewenst. Om verhuizing te voorkomen hebben wij besloten om geen Europese aanbesteding te volgen. De Oekraïense ontheemden (veelal moeders met kinderen) zijn inmiddels wat gesetteld. De kinderen gaan naar school en de meeste volwassenen werken. Er is een groep met psychische problemen. Daarnaast is het onzeker of de hotels waarin de Oekraïense vluchtelingen nu gehuisvest zijn zouden inschrijven op de aanbesteding. Daardoor ontstaat het risico dat er opvangplaatsen verdwijnen, hetgeen tot acute problemen leidt. Vanuit al deze perspectieven achten wij het niet humaan en tevens niet wenselijk om een Europese aanbestedingsprocedure te volgen bij de opdrachtverlening van de opvang van Oekraïense vluchtelingen.

Het gevolg van dit besluit is een financiële onrechtmatigheid. De omvang van de geconstateerde onrechtmatigheid tot en met juli 2023 bedraagt € 4.720.000. Voor het jaar 2023

loopt dit op tot ongeveer € 10 miljoen en overschrijdt daarmee de tolerantiegrens van € 5,2 miljoen. Deze financiële onrechtmatigheid zal worden vermeld in de rechtmatigheidsverantwoording en integraal opgenomen in de Jaarstukken 2023.

Om continuïteit in de opvang te blijven garanderen is een contract met één hotel voor 2024 gecontinueerd. Hierdoor zal met een redelijke mate van zekerheid in 2024 eveneens de tolerantiegrens voor de rechtmatigheidsverantwoording van € 5,2 miljoen worden overschreden.

#### *Geïnitieerde acties*

Het uiteindelijke doel is om alle Oekraïense ontheemden op te vangen in een semi-permanente locatie en te stoppen met de hotelopvang voor Oekraïense ontheemden. Een lang verblijf in een hotel is geen gezonde woonomgeving. In de tussentijd willen we zo min mogelijk 'schuiven' met mensen. Wij maken hierbij voortdurend een afweging tussen humane gronden en de naleving van vigerende wet- en regelgeving.

# Subsidies op basis van de Algemene wet bestuursrecht (Awb)

Voor het verlenen van subsidie is een wettelijke basis nodig. Die wettelijke basis is geregeld in de Algemene subsidieverordening Haarlemmermeer 2017 en de Uitwerkingsnota subsidies 2023. Onderstaande subsidies zijn (nog) niet geregeld in ons wettelijk kader. Toch vinden we het belangrijk dat de activiteiten uitgevoerd worden. Door de

subsidieontvanger en het subsidiebedrag op te nemen in de begroting (via de najaarsrapportage), kunnen de subsidies rechtmatig worden verleend. Voor 2023 en 2024 zijn de onderstaande subsidiebedragen toegekend.

Instellingen (bedragen x € 1.000)	2023	2024
Stichting Cultureel Erfgoed Korenmolen de Eersteling	5	
Stichting Haarlemmermeer Marathon	8	
Stichting Sportfair	8	
Stichting Kortebaandraverij Hoofddorp	5	
Winterse Activiteiten	20	
Stichting Muziekiefhebbers Hollands Midden	20	
Amsterdam Sport Events B.V.	13	
Fort Hoofddorp	24	27
Stichting Vluchtelingenwerk West	172	16
Stichting Maatvast - Cursusbureau	80	91
Stichting De Aanloop		9
Speel-o-theek De Blokkendoos		18
Eerste Montessorischool (ventilatie)	143	
IKC Wereldwijs (ventilatie)	49	
Octopus (ventilatie)	59	
Het Braambos (ventilatie)	210	
Het Kompas (ventilatie)	125	
De Klimboom (ventilatie)	152	
Katholieke scholengemeenschap Hoofddorp (KSH) (ventilatie)	269	
<b>TOTAAL</b>	<b>1.360</b>	<b>161</b>

## Toelichting

### Ventilatie scholen

Met een subsidie worden scholen in de gelegenheid gesteld om de ventilatie op scholen aan te passen. Deze subsidie wordt gedekt door

de specifieke uitkering Ventilatie in scholen (SUVIS) van het Rijk. De gemeente vult dit aan met coronamiddelen die uit 2022 zijn overgeheveld naar 2023.



# 5. Budget- overhevelingen

In dit hoofdstuk stellen wij de budgetten voor om over te hevelen naar het jaar 2024. Enkele budgetten worden overgeheveld naar 2025 en verder. Deze overhevelingen vinden budgetneutraal plaats via de Algemene dekkingsreserve.

Tabel 7

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Budgetoverhevelingen</b>					
Inburgering en statushouders	2.144	0	-1.788	-356	0
Uitvoeringskosten opvang Oekraïners 2024 en 2025	350	-250	-100	0	0
Aanpak geldzorgen, armoede en schulden	459	-459	0	0	0
Overbruggingsmiddelen cruciale trajecten Zorg en Werk	297	-297	0	0	0
POK middelen	316	-316	0	0	0
Project wachttijden jeugdzorg	300	-300	0	0	0
Corona- /energiecompensatie	505	-505	0	0	0
Jongeren Leefbaarheidstoets	200	-200	0	0	0
Taalonderwijs ontheemden Oekraïne	192	-192	0	0	0
Team Subsidies Haarlemmermeer	240	0	-240	0	0
Tijdelijke huisvesting IHP	434	-434	0	0	0
Toerisme, evenementen en promotie 2020-2025	200	-200	0	0	0
Omgevingswet	300	0	0	-300	0
Spoorzone Hoofddorp	520	-520	0	0	0
Beleid woonwageneigenaren en huisvesting arbeidsmigranten	200	-200	0	0	0
Flexwonen	449	-75	-75	-75	-224

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Budgetoverhevelingen</b>					
Huisvestingsopgave asielaanpak	470	-235	-235	0	0
Aanbesteding financieel en HRM systeem	300	-300	0	0	0
Doorontwikkeling ICT sociaal domein	250	-250	0	0	0
Incidenteel personeelsbudget	328	-328	0	0	0
<b>Totaal - Budgetoverhevelingen</b>	<b>8.453</b>	<b>-5.060</b>	<b>-2.438</b>	<b>-731</b>	<b>-224</b>

### Toelichting voorgestelde budgetoverhevelingen (bedragen x € 1; min is nadeel)

#### Inburgering en statushouders 2.144.000

Het Rijk bepaalt elk half jaar hoeveel statushouders elke gemeente moet huisvesten. Wij zijn daarbij ook verantwoordelijk voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders. De taakstelling is de afgelopen jaren flink gestegen. Om deze taakstelling te realiseren is extra formatie nodig. Er zijn door het Rijk verschillende incidentele middelen toegekend. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft echter bij de behandeling van de begroting van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangegeven dat de structurele financiële middelen voor de inburgeringswet ontoereikend zijn voor de gemeenten. De VNG roept dan ook op om het beschikbare budget structureel mee te laten bewegen met de instroom van asielzoekers en de taakstelling. Omdat niet duidelijk is wanneer en met welke omvang budget structureel beschikbaar wordt gesteld, wordt het geraamde positieve resultaat op Asiel en Integratie van 2023 ingezet als dekking voor de uitvoering in de jaren 2025 en 2026.

#### Uitvoeringskosten opvang Oekraïners 2024 en 2025 350.000

Onder de autonome mutaties is de vrijval van middelen opvang Oekraïners 2023 verwerkt. Wij verwachten dat de gemeentelijke inzet ten aanzien van de opvang van Oekraïense vluchtelingen in 2024 ongeveer gelijk is aan 2023. In 2023 zijn hiervoor nog gedeeltelijk inhuurmedewerkers ingezet. Recent hebben de EU-lidstaten besloten de Richtlijn Tijdelijke Bescherming met een jaar te verlengen, tot maart 2025. Uit kostenoverwegingen willen wij deze externe inzet omzetten naar tijdelijke vaste medewerkers. Hiervoor wordt € 250.000 overgeheveld naar 2024 en € 100.000 naar 2025.

#### Aanpak geldzorgen, armoede en schulden 459.000

Vanuit het Rijk zijn middelen beschikbaar gesteld voor de bijdrage van de gemeente aan het landelijke implementatieplan Aanpak geldzorgen, armoede en schulden. Het gaat onder andere over het vergroten van het bereik van mensen met problematische schulden én voorkomen van deze schulden. Wij gaan een plan van aanpak opstellen, de uitvoering hiervan vindt in 2024 en 2025 plaats. Als onderdeel hiervan nemen we de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie hierin mee over het onderzoek Leven met de Voedselbank.

#### Overbruggingsmiddelen cruciale trajecten Zorg en Werk 297.000

Op basis van de nota van B&W overbruggingsmiddelen cruciale trajecten programma Zorg en werk 2022-2023 (2022.0000114) zijn bij de vaststelling van de Voorjaarsrapportage 2022 incidenteel middelen toegekend. Wegens uitgestelde besluitvorming door het Rijk, of vertraagde werving van personeel zijn de trajecten later gestart. Voorgesteld wordt om de niet benutte middelen over te hevelen naar 2024.

#### POK middelen 315.600

Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) ontvangt Haarlemmermeer via de centrumgemeente (Haarlem) voor de periode van 2022-2027 ongeveer € 150.000 per jaar. De eerste bedragen voor 2022 en 2023 zijn recentelijk ontvangen. Er wordt een plan opgesteld, dat vanaf 2024 wordt uitgevoerd.

### **Project wachttijden jeugdzorg**

**300.000**

Voor het project Duurzame aanpak wachttijden jeugdzorg is inmiddels een aantal sessies georganiseerd met (jeugdzorg)partners, gevolgd door verdiepende interviews. Op basis hiervan stellen we vast wat de belangrijkste brandhaarden zijn, bepalen we oplossingsrichtingen, gevolgd door concrete projectvoorstellen. In 2024 worden deze uitgevoerd.

### **Corona- /energiecompensatie**

**505.000**

De verdeelregel voor de coronaherstelmiddelen komt na 2023 te vervallen. Voor het restant van deze middelen wordt een budgetoverheveling naar 2024 voorgesteld zodat ze ingezet kunnen worden voor de nieuw in te richten verdeelregel energiecompensatie sport, cultuur en dorpshuizen (€ 400.000) en de nieuwe verdeelregel coronacompensatie cultuur (€ 105.000).

### **Jongeren Leefbaarheidstoets**

**200.000**

In het coalitieakkoord is het volgende opgenomen: 'Om voldoende plekken te maken op de juiste locaties in bestaande en nieuwbouwwijken, is een jongerenleefbaarheidstoets nodig. Deze toets zorgt ervoor dat de bestaande normen voor jeugd (zoals speelruimte, jongerenontmoetingsplekken en duurzame inrichting openbare ruimte) goed worden toegepast bij de ruimtelijke inrichting.' Hiervoor zijn middelen vrijgemaakt. De uitwerking van de toets en daarmee de concrete bestedingsplannen vergt meer voorbereidingstijd dan voorzien. Voor de inrichting van de jongerenleefbaarheidstoets, wordt een projectgroep ingericht. Deze zal onder andere bestaan uit jongerenwerkers, handhaving, Team Sportservice, straatcoaches en Jongeren op gezond gewicht (JOGG). Dit najaar is een projectgroep gestart die een bestedingsplan ontwikkelt voor 2024. Wij stellen daarom voor deze middelen over te hevelen naar 2024.

### **Taalonderwijs ontheemden Oekraïne**

**192.000**

In 2023 is door het Rijk incidenteel budget van € 192.000 beschikbaar gesteld voor Taalonderwijs ontheemden Oekraïne. Op dit moment worden plannen gemaakt voor de besteding van deze middelen. De uitvoering zal in 2024 plaats vinden. Daarom stellen wij voor dit budget over te hevelen naar 2024.

### **Team Subsidies Haarlemmermeer**

**239.600**

Bij de Programmabegroting 2023-2026 is voor 2023 en 2024 incidenteel budget van € 300.000 voor het Team (inkomende) Subsidies Haarlemmermeer beschikbaar gesteld. De invulling van deze vacatures verloopt stroef. Dat maakt dat wij de inzet later konden starten en daarmee langer nodig hebben. Het incidentele budget voor dit team loopt tot en met 2024. Daarom wordt voorgesteld het resterende incidentele budget over 2023 van € 239.600 over te hevelen naar 2025.

### **Tijdelijke huisvesting IHP**

**433.500**

De twee lokalen tijdelijke huisvesting bij de Dik Trom worden begin 2024 gerealiseerd. De aanschaf van de tweede unit tijdelijke huisvesting wordt in februari 2024 geplaatst bij de Zwanebloem. In het budget was er rekening mee gehouden dat dit nog in 2023 kon worden gerealiseerd. Een deel van het incidentele budget voor bijkomende kosten wordt overgeheveld naar 2024.

### **Toerisme, evenementen en promotie 2020-2025**

**200.000**

In het raadsvoorstel Toerisme, evenementen en promotie 2020-2025 (2020.000380) is een incidenteel budget voor stimuleringsmaatregelen beschikbaar gesteld. Het budget kan door beperkte personele capaciteit bij onder andere toeleveringsbedrijven niet volledig worden benut. Het voorstel is daarom door te schuiven naar 2024.

### Omgevingswet

300.000

De invoering van de Omgevingswet betreft een meerjarige implementatie, waar incidentele budgetten voor beschikbaar zijn gesteld. Door krapte op de arbeidsmarkt en het feit dat nieuwe expertise nodig is voor het maken van het Omgevingsplan Haarlemmermeer, lukt het nog niet om het projectteam Omgevingsplan gevuld te krijgen. Er is budget voor zestien fte, terwijl er vijf fte is ingevuld. Voor het projectteam Omgevingsplan zijn voor drie jaren middelen beschikbaar gesteld (2023, 2024 en 2025). De werkzaamheden uit 2023 schuiven door naar 2026. We stellen voor het resterende budget uit 2023 over te hevelen naar 2026, zodat het beschikbaar blijft voor het maken van het Omgevingsplan Haarlemmermeer.

### Spoorzone Hoofddorp

520.000

Voor het programma Spoorzone Hoofddorp zijn niet alle geplande werkzaamheden in 2023 in gang gezet. Belangrijkste reden is de langere looptijd om te komen tot een ontwikkelkader. Besluitvorming van het ontwikkelkader door de raad staat gepland in het eerste kwartaal 2024. De participatieronde vindt plaats in de laatste maanden van 2023. Het opstellen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau neemt eveneens langere tijd in beslag dan gepland. De producten die niet gestart zijn in 2023 schuiven daarmee door naar 2024. Hierbij gaat het onder andere om de start van de stedenbouwkundige uitwerking en het opstellen van de Milieueffectrapportage van de besluitvorming over de voorbereidende projecten. Naast de langere doorlooptijd van producten en verschuiving van producten naar 2024 is ook gewerkt met minder ambtelijke inzet dan vooraf geraamd. Dit is mede reden voor de langere doorlooptijd maar draagt vooral ook bij aan de latere start van bepaalde producten en uitwerkingen. Voorgesteld wordt de resterende middelen over te hevelen naar 2024.

### Beleid woonwageneigenaren en huisvesting arbeidsmigranten

200.000

In de Programmabegroting 2023 - 2026 is incidenteel € 200.000 beschikbaar gesteld voor het verder ontwikkelen van beleid ten aanzien van woonwageneigenaren en huisvesting arbeidsmigranten. In 2023 is hiervoor een plan van aanpak gemaakt dat in 2024 verder uitgewerkt gaat worden. Daarom stellen wij voor dit budget over te hevelen naar 2024.

### Flexwonen

449.000

De incidentele kosten voor de exploitatie van een flexwonen-accommodatie aan de Sarabande te Nieuw-Vennep zijn bij de Najaarsrapportage 2022 in de begroting opgenomen. In 2022 is gestart met het project. Het resterende budget van € 449.000 is bestemd om de kosten van de gemaakte afspraken voor de exploitatielasten vanaf 2024 te dekken. Daarom stellen wij voor dit budget over te hevelen naar: 2024 € 75.000, 2025 € 75.000, 2026 € 75.000 en 2027 € 224.000.

### Huisvestingsopgave asielaanpak

470.000

Bij de Najaarsrapportage 2022 is voor drie jaar incidenteel een budget van € 500.000 opgenomen om de onrendabele top voor de huisvesting van asielzoekers te dekken. Deze huisvesting wordt zoveel mogelijk uitgevoerd in combinatie met de huisvesting van andere doelgroepen zoals vluchtelingen, spoedzoekers en/of jongeren. In 2023 zijn de extra gemaakte kosten voor flexwonen ten laste van dit budget gebracht. Omdat er nog diverse ontwikkelingen spelen op dit gebied stellen wij voor het restant van dit budget over te hevelen naar 2024 en 2025.

### Aanbesteding financieel en HRM systeem

300.000

Voor de vervanging van het financiële- en HRM-systeem is incidenteel budget beschikbaar voor de aanbesteding en implementatie. Het project ligt op schema. Naar aanleiding van de opgestelde planning van het vervolg van de aanbesteding is de verwachting dat volgend jaar meer (personele) inzet nodig is dan bij aanvang van het project is geraamd. De kosten hiervan kunnen gedekt worden uit de middelen die in 2023 begroot zijn. We stellen daarom voor een bedrag van € 300.000 over te hevelen naar 2024.



### Doorontwikkeling ICT sociaal domein

250.000

De laatste fase van de doorontwikkeling van de applicatie Mens Centraal voor de dienstverlening vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning wordt dit jaar afgerond. Een nieuw initiatief is genomen voor de doorontwikkeling van de applicatie Samenlevingszaken voor de dienstverlening vanuit de Participatiewet en de Wet Inburgering. Het gaat om een aantal technische ontwikkelingen en een nieuw portaal voor consulenten Inburgering en Werk. Tevens vindt er een marktverkenning plaats bij andere gemeenten.

### Incidenteel personeelsbudget

327.900

In 2023 is incidenteel personeelsbudget toegekend voor het opvangen van knelpunten in de organisatie. Daarnaast zijn later extra structurele middelen toegekend in het kader van de versterking van de organisatie vanuit het coalitieakkoord. Deze laatste middelen zijn voor 50% in 2023, 75% in 2024 en vanaf 2025 voor 100% beschikbaar gesteld. Doordat later extra structurele middelen beschikbaar zijn gesteld, ontstaat voor enkele functies een incidenteel voordeel. Voorgesteld wordt deze voordelen over te hevelen naar 2024, om daarmee al in 2024 voldoende middelen te hebben om functies structureel in te vullen. Ook konden niet alle vacatures worden ingevuld. Er werd ingehuurd om het tekort aan vast personeel op te vullen, waardoor het incidenteel budget voor het opvangen van knelpunten nog niet ingezet is. Voorgesteld wordt ook deze middelen over te hevelen naar 2024.

#### *Budgetoverheveling GALA en IZA (Brede SPUK)*

De middelen van Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA) vanuit het Rijk via een specifieke uitkering (Brede SPUK) voor 2023 zijn pas laat aan onze gemeente toegezegd. Om deze middelen toe te kennen aan onze uitvoerende partijen moet nog een wettelijke grondslag worden vastgesteld (subsidieverdeelregel). Daarom kunnen we de middelen pas op zijn vroegst in oktober inzetten. Volledige besteding van de middelen van 2023 is dan onmogelijk. Binnen de SPUK mag maximaal 10% van de ontvangen middelen mee worden genomen naar het volgende jaar. De verwachting is een hogere onderbesteding. Zonder maatregelen worden deze middelen teruggevorderd door het Rijk middels de SiSa bijlage in de Jaarstukken. Echter, bestaande activiteiten vallen ook binnen de kaders van de SPUK en kunnen wij dus verantwoorden onder de regeling. Structurele activiteiten worden zo eenmalig incidenteel gedekt. Ook al gaat het hier om vrijval van structurele middelen, zo houden wij deze middelen eenmalig via een budgetoverheveling beschikbaar.

We wijken hiermee af van één van de toetsingscriteria voor budgetoverhevelingen zoals vastgelegd in de Financiële verordening Haarlemmermeer 2021, namelijk dat alleen incidentele budgetten overgeheveld kunnen worden. Wij willen dit toch doen, om zo de in 2023 extra ontvangen middelen in 2024 alsnog ten goede te laten komen aan de sociale doelgroep waarvoor de SPUK bedoeld is. Met deze werkwijze voorkomen we terugbetaling van een groot bedrag aan het Rijk. Op dit moment is de resterende ruimte nog niet te bepalen, daarom wordt dit voorstel voor budgetoverheveling bij de Jaarstukken 2023 gedaan.



# 6. Risico's

In de Programmabegroting 2024-2027 bent u geïnformeerd over de actuele bestuurlijk relevante risico's. Conform het beleidskader dat uiteen is gezet in de notitie Risicomanagement rapporteren wij in de P&C producten over de voornaamste risico's met financiële gevolgen. Dit zijn de risico's vanaf € 1 miljoen, aangevuld met de risico's vanaf € 0,4 miljoen waarbij de kans van optreden 70% of hoger is. Per risico rapporteren wij over de kans dat de risicogebeurtenis zich voordoet en het mogelijke financiële gevolg daarvan. Wij doen dat door per risico aan te geven in welke kans- en gevolgklasse het risico valt. In de najaarsrapportage worden alleen risico's opgenomen die sinds die risico-inventarisatie zijn gewijzigd.

Tabel 8

Kans	Percentage	Gevolg	Omvang	Type
K1	10%	G1	< € 0,1 miljoen	S = Structureel
K2	30%	G2	€ 0,1 miljoen - € 0,4 miljoen	I = Incidenteel
K3	50%	G3	€ 0,4 miljoen - € 1 miljoen	
K4	70%	G4	€ 1 miljoen - € 5 miljoen	
K5	90%	G5	> € 5 miljoen	

## Nieuwe risico's

### Zorglandschap jeugdzorg (R353)

*Maatschappelijke ontwikkeling (G3, K4, I)*

De kans bestaat dat we geen dekkend zorglandschap meer hebben. Aanbieders binnen de jeugdzorg ondervinden veel hinder van de personeelskrapte op de arbeidsmarkt. Hierdoor worden vacatures ingevuld met inhuur, wat meer geld kost. Ook de landelijke ontwikkelingen zoals afbouw van jeugdzorgplus hebben financiële consequenties tot gevolg. Beide ontwikkelingen vergroten de kans dat de afgesproken tarieven onvoldoende blijken te zijn. Zonder extra financiële bijdrage kan een zorgaanbieder failliet gaan. Er is dan geen dekkend zorglandschap meer.

Beheersmaatregel: behouden van het risico op basis van een zichtbare onderbouwing (accepteren)  
We zijn met de aanbieders in overleg welke mogelijkheden er zijn om deze problemen op te lossen. De personeelskrapte is echter een factor waar beide partijen weinig aan kunnen doen.

## Gewijzigde risico's

Er zijn geen gewijzigde risico's boven de rapportagegrens.

**Actualisatie risico's**

Er zijn geen geactualiseerde risico's boven de rapportagegrens.

**Vervallen risico's**

Er zijn geen vervallen risico's boven de rapportagegrens.



# 7. Schuldpositie

In de Notitie schuldpositie 2023, door de raad vastgesteld op 23 maart 2023 (7282099), zijn drie kernindicatoren met normen vastgesteld voor het monitoren van de schuldpositie. Op basis hiervan kan worden bepaald of een indicator op groen, oranje of rood staat (stoplichtenmodel). Dit betreft de indicatoren:

1. Netto schuldquote
2. Lasten schuldpositie
3. Solvabiliteit

In de programmabegroting en jaarstukken worden deze aangevuld met een aantal ondersteunende indicatoren, die de kernindicatoren nuanceren, of in breder perspectief plaatsen.

## Ontwikkeling indicatoren

In de najaarsrapportage wordt alleen gerapporteerd over de ontwikkeling van de ratio's in het lopende begrotingsjaar. De ramingen van de kapitaallasten en de financieringslasten in het meerjarenbeeld worden namelijk niet geactualiseerd in de najaarsrapportage. De drie kernindicatoren laten voor 2023 de volgende ontwikkeling zien ten opzichte van de in de Programmabegroting 2024-2027 opgenomen ratio's:

### Netto schuldquote

Tabel 9

P&C-product		Raming 2023
Najaarsrapportage 2023		85%
Programmabegroting 2024-2027		90%

### Lasten schuldpositie

Tabel 10

P&C-product	Raming 2023
Najaarsrapportage 2023	7,7 %
Programmabegroting 2024-2027	8,3%

### Solvabiliteit

Tabel 11

P&C-product	Raming 2023
Najaarsrapportage 2023	33,5 %
Programmabegroting 2024-2027	32,7 %

### Toelichting

Bij de berekening van de indicatoren is uitgegaan van het geactualiseerde investeringsplan uit het Meerjarenperspectief Investeringsplan (MPI) najaar 2023 en het tussentijds Meerjarenperspectief Grondzaken (tMPG) standlijn 1 juli 2023. Ook wordt het totaal van de baten (exclusief reservemutaties) over 2023 hoger geraamd. Dit werkt door in de berekening van de netto schuldquote door het noemereffect. Als gevolg van deze actualisaties worden de ratio's netto schuldquote en lasten schuldpositie positiever geraamd dan bij de Programmabegroting 2024-2027 voorzien. Mede doordat er minder geïnvesteerd is dan geraamd en doordat er vanuit het Rijk veel specifieke uitkeringen zijn ontvangen is de verwachting dat in 2023 geen nieuwe leningen aangetrokken hoeven te worden. Hierdoor valt de totale schuld, en daarmee de solvabiliteit, voor 2023 positiever uit dan eerder verwacht.

### Conclusie

De netto schuldquote en de lasten van de schuldpositie voor 2023 zijn positiever dan voorzien in eerdere P&C-producten. Net zoals geprognosticeerd in de Programmabegroting 2024-2027 staat één indicator op oranje en twee op groen. Er is geen aanleiding om direct in te grijpen. Wel blijft waakzaamheid geboden. De komende jaren zijn namelijk grote woningbouwprogramma's voorzien, waarbij de gemeente grote investeringen moet doen op het gebied van infrastructuur, recreatief groen en maatschappelijke voorzieningen.

Ondanks dat de netto schuldquote op groen staat, blijft deze hoog ten opzichte van andere gemeenten. Dit komt omdat Haarlemmermeer een groeigemeente is. Wij hebben meer grond in bezit dan gemeenten van vergelijkbare gemeenten en investeren ook meer als gevolg van de groeiambities. Een risico is de huidige ontwikkeling op de kapitaalmarkt. Met diverse renteverhogingen probeert de Europese Centrale Bank (ECB) sinds vorig jaar de hoge inflatie te beteugelen. Ook wij moeten daardoor een hogere rentevergoeding betalen voor nieuwe geldleningen. Op termijn zal dit gaan leiden tot een stijging van de indicator lasten schuldpositie. Vooralnog is de inschatting dat de schuld in het meerjarenbeeld betaalbaar blijft. Zonder herberekening is voor het meerjarenbeeld de verwachting dat de gepresenteerde uitkomsten van de ratio's in 2027 in de Programmabegroting 2024-2027 niet veel zullen afwijken.

### Berekeningswijze en normen

De berekeningswijze van de indicatoren met de bijbehorende normen is als volgt:

#### 1. Netto Schuldquote

$$\text{netto schuldquote} = \frac{\text{netto schuld}}{\text{totale inkomsten (voor bestemming reserves)}}$$

De gehanteerde norm van de indicator is:

Codering	Percentage
Groen	0% - 89%
Oranje	90% - 129%
Rood	130% en hoger

## 2. Lasten schuldpositie

$$\text{procentuele lasten schuldenpositie} = \frac{\text{rente / afschrijvingslasten}}{\text{totale inkomsten (voor bestemming reserves)}}$$

De gehanteerde norm van de indicator is:

Codering	Percentage
Groen	0% - 12,4%
Oranje	12,5% - 14,9%
Rood	15% en hoger

## 3. Solvabiliteit

$$\text{Solvabiliteit} = \frac{\text{totaal eigen vermogen}}{\text{totaal passiva}} \times 100\%$$

De gehanteerde norm van de indicator is:

Codering	Percentage
Groen	>50%
Oranje	20- 50%
Rood	<20%



# Bijlagen

# Bijlage 1: Overzicht autonome mutaties

Tabel 12

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	Taak-vel	I/U	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Bestuur, samenleving en publiekscontact</b>							
Versterking formatie griffie	0.1	U	-51	0	0	0	0
Voorziening pensioenverplichting wethouders	0.1	U	-406	0	0	0	0
Voorziening wachtgeldverplichting wethouders	0.1	I	44	0	0	0	0
Voorziening wachtgeldverplichting wethouders	0.1	U	124	0	0	0	0
Incidenteel personeelsbudget	0.1	U	42	-42	0	0	0
Tweede Kamerverkiezingen	0.2	U	-518	0	0	0	0
Financiering	0.2	U	1	0	0	0	0
<b>Totaal - Bestuur, samenleving en publiekscontact</b>			<b>-765</b>	<b>-42</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Veiligheid</b>							
Uitkeringen gemeentefonds	1.2	U	-576	0	0	0	0
Aanpassing FLO-bijdrage Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)	1.1	U	102	-19	3	16	-35
Uitvoeringskosten opvang Oekraïners 2024 en 2025	6.1	U	350	-250	-100	0	0
Financiering	1.1	U	3	0	0	0	0
Opvang vluchtelingen Oekraïne 2022	6.1	I	1.600	0	0	0	0
Inburgering en statushouders	6.1	U	1.704	0	0	0	0
Opvang vluchtelingen Oekraïne 2023	6.1	U	-1.810	0	0	0	0
Opvang vluchtelingen Oekraïne 2023	6.1	I	2.310	0	0	0	0
<b>Totaal - Veiligheid</b>			<b>3.684</b>	<b>-269</b>	<b>-97</b>	<b>16</b>	<b>-35</b>
<b>Zorg en werk</b>							
Uitkeringen gemeentefonds	6.5	U	-236	0	0	0	0
Uitkeringen gemeentefonds	6.4	U	-217	0	0	0	0
Uitkeringen gemeentefonds	6.3	U	-459	0	0	0	0
Uitkeringen gemeentefonds	6.74a	U	-28	0	0	0	0
Collectieve zorgverzekering	6.3	U	400	0	0	0	0
Participatiewet	6.5	U	450	0	0	0	0
Participatiewet	6.5	I	280	0	0	0	0
Schuldhelpverlening	6.3	U	450	0	0	0	0
Persoonsgebonden budget	6.72d	U	250	0	0	0	0
Persoonsgebonden budget	6.71d	U	380	0	0	0	0
Jeugdzorg met verblijf	6.74b	U	817	0	0	0	0
Jeugdzorg met verblijf	6.73c	U	-2.011	0	0	0	0
Jeugdzorg met verblijf	6.73a	U	262	0	0	0	0
Jeugdzorg met verblijf	6.73c	I	397	0	0	0	0
Jeugdzorg zonder verblijf	6.74a	U	-1.209	0	0	0	0
Jeugdzorg zonder verblijf	6.74b	U	-82	0	0	0	0
Jeugdzorg zonder verblijf	6.72a	U	1.355	0	0	0	0
Jeugdzorg zonder verblijf	6.72b	U	-5.428	0	0	0	0
Jeugdzorg zonder verblijf	6.72c	U	4.685	0	0	0	0
Overbruggingsmiddelen cruciale trajecten Zorg en Werk	6.72d	U	297	-297	0	0	0



Omschrijving	Taak-veld	I/U	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Zorg en werk</b>							
POK middelen	6.72d	U	316	-316	0	0	0
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	6.71c	U	374	0	0	0	0
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	6.71a	U	-744	0	0	0	0
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	6.6	U	-497	0	0	0	0
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	6.1	U	392	0	0	0	0
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	6.2	U	-15	0	0	0	0
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	6.71b	U	-217	0	0	0	0
Energietoeslag 2022	6.3	U	400	0	0	0	0
Definitief budget BUIG 2023	6.3	U	-2.326	0	0	0	0
Definitief budget BUIG 2023	6.3	I	3.225	0	0	0	0
Financiering	6.81b	U	18	0	0	0	0
Aanpak geldzorgen, armoede en schulden	6.3	U	459	-459	0	0	0
Bijzondere bijstand	6.3	U	200	0	0	0	0
Project wachttijden jeugdzorg	6.71d	U	300	-300	0	0	0
Inburgering en statushouders	6.5	U	440	0	-1.120	-223	0
Inburgering en statushouders	0.8		0	0	-668	-133	0
Opvang vluchtelingen Oekraïne 2023	6.1	U	50	0	0	0	0
Opvang vluchtelingen Oekraïne 2023	6.1	I	-50	0	0	0	0
<b>Totaal - Zorg en werk</b>			<b>2.678</b>	<b>-1.372</b>	<b>-1.788</b>	<b>-356</b>	<b>0</b>
<b>Maatschappelijke ontwikkeling</b>							
Uitkeringen gemeentefonds	6.1	U	-20	0	0	0	0
Uitkeringen gemeentefonds	4.3	U	-421	0	0	0	0
Uitkeringen gemeentefonds	5.6	U	-40	0	0	0	0
Huur tijdelijke huisvesting nieuwkomersonderwijs	4.2	U	-16	0	0	0	0
Onderhoud Raadhuisplein 3-9	5.3	U	-350	0	0	0	0
Incidenteel personeelsbudget	6.1	U	180	-180	0	0	0
Leerlingenvervoer	4.3	U	-700	0	0	0	0
Reserve Maatschappelijke voorzieningen	5.3	U	0	-50	0	0	0
Reserve Maatschappelijke voorzieningen	6.1	U	-50	0	0	0	0
Reserve Maatschappelijke voorzieningen	5.2	U	0	-50	0	0	0
Tijdelijke huisvesting IHP	4.2	U	434	-434	0	0	0
Jongeren Leefbaarheidstoets	6.1	U	200	-200	0	0	0
Corona- /energiecompensatie	6.1	U	189	-189	0	0	0
Corona- /energiecompensatie	5.1	U	106	-106	0	0	0
Corona- /energiecompensatie	5.3	U	210	-210	0	0	0
Flexwonen	6.81b	U	159	0	0	0	0
Dorpshuis Rijsenhout	6.1	U	-75	-125	0	0	0
Subsidie verdeelregels	6.1	U	99	0	0	0	0
Subsidie verdeelregels	4.3	U	20	0	0	0	0
Subsidie verdeelregels	5.1	U	148	0	0	0	0
Team Subsidies Haarlemmermeer	6.1	U	240	0	-240	0	0
Onderwijsachterstanden	4.3	U	200	0	0	0	0
Taalonderwijs ontheemden Oekraïne	4.3	U	192	-192	0	0	0
Financiering	6.1	U	94	0	0	0	0
Financiering	5.7	U	447	-477	0	0	0
Financiering	5.6	U	3	0	0	0	0
Financiering	5.5	U	-13	0	0	0	0
Financiering	5.3	U	46	0	0	0	0
Financiering	5.2	U	440	0	0	0	0
Financiering	4.3	U	11	0	0	0	0
Financiering	4.2	U	299	0	0	0	0

Omschrijving	Taak- veld	I/U	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Maatschappelijke ontwikkeling</b>							
Financiering	0.3	U	275	0	0	0	0
Financiering	6.2	U	5	0	0	0	0
3e tranche Provinciaal noodfonds cultuur 2022	5.3	U	265	0	0	0	0
3e tranche Provinciaal noodfonds cultuur 2022	5.3	I	-172	0	0	0	0
Toerisme, evenementen en promotie 2020-2025	3.4	U	200	-200	0	0	0
Reserve Haarlemmermeerse Bos	5.7	U	320	-100	-220	0	0
Reserve Stichting Mainport & Groen (SMG)	5.7	U	250	208	-185	-285	0
Dorpshuis Rijsenhout	6.1	I	0	300	0	0	0
Dorpshuis Rijsenhout	6.1	U	0	-328	0	0	0
Opvang vluchtelingen Oekraïne 2023	4.2	I	49	0	0	0	0
Opvang vluchtelingen Oekraïne 2023	4.2	U	-49	0	0	0	0
Opvang vluchtelingen Oekraïne 2023	4.3	I	-50	0	0	0	0
Opvang vluchtelingen Oekraïne 2023	4.3	U	50	0	0	0	0
Opvang vluchtelingen Oekraïne 2023	6.1	I	-1.600	0	0	0	0
Opvang vluchtelingen Oekraïne 2023	6.1	U	1.600	0	0	0	0
Opvang vluchtelingen Oekraïne 2023	7.1	I	690	0	0	0	0
Opvang vluchtelingen Oekraïne 2023	7.1	U	-690	0	0	0	0
<b>Totaal - Maatschappelijke ontwikkeling</b>			<b>3.173</b>	<b>-2.333</b>	<b>-644</b>	<b>-285</b>	<b>0</b>
<b>Mobiliteit</b>							
Parkeeronderzoek Stadcentrum Hoofddorp	2.2	U	-75	-75	0	0	0
Parkeeropbrengsten parkeerterrein Burgemeester van der Willigenlaan en Apriscoterrein	2.2	U	-322	0	0	0	0
Omrijden Buslijn 195 Sloteweg	2.5	U	-100	0	0	0	0
Financiering	2.1	U	12	0	0	0	0
Financiering	2.2	U	14	0	0	0	0
<b>Totaal - Mobiliteit</b>			<b>-471</b>	<b>-75</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Ruimtelijke ontwikkelingen</b>							
Tussentijds Meerjarenperspectief grondzaken (tMPG) 2023	8.2	U	-1.577	0	0	0	0
Tussentijds Meerjarenperspectief grondzaken (tMPG) 2023	8.2	I	-2.055	0	0	0	0
Tussentijds Meerjarenperspectief grondzaken (tMPG) 2023	8.1	U	-9.178	0	0	0	0
Tussentijds Meerjarenperspectief grondzaken (tMPG) 2023	8.1	I	8.340	0	0	0	0
Tussentijds Meerjarenperspectief grondzaken (tMPG) 2023	3.2	U	-41	0	0	0	0
Tussentijds Meerjarenperspectief grondzaken (tMPG) 2023	3.2	I	-3.599	0	0	0	0
Leges Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)	8.3	I	250	0	0	0	0
Omgevingswet	8.1	U	300	0	0	-300	0
Reserve Ruimtelijke Investerings Haarlemmermeer	8.2	U	2.380	0	0	0	0
Reserve Ruimtelijke Investerings Haarlemmermeer	8.2	I	-2.380	0	0	0	0
Reserve Ruimtelijke Investerings Haarlemmermeer	8.1	I	-166	0	0	0	0
Anterieure overeenkomsten	8.1	U	-689	0	0	0	0
Anterieure overeenkomsten	8.1	I	698	0	0	0	0
Boetefacturen bouw hotel	0.3	I	258	0	0	0	0
Boetefacturen bouw hotel	0.3	U	-428	0	0	0	0
Spoorzone Hoofddorp	8.1	U	520	-520	0	0	0
Financiering	8.1	U	2	0	0	0	0

Omschrijving	Taak-veid	I/U	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Ruimtelijke ontwikkelingen</b>							
Financiering	0.3	U	91	0	0	0	0
Woningen Rijsenhout	8.1	U	-70	-190	0	0	0
<b>Totaal - Ruimtelijke ontwikkelingen</b>			<b>-7.344</b>	<b>-710</b>	<b>0</b>	<b>-300</b>	<b>0</b>
<b>Wonen</b>							
Uitkeringen gemeentefonds	8.3	U	-97	0	0	0	0
Planeetbaan 2	6.1	U	260	-260	0	0	0
Huisvestingsopgave asielaanpak	8.3	U	470	-235	-235	0	0
Flexwonen	8.3	U	290	-75	-75	-75	-224
Beleid woonwagenbewoners en huisvesting arbeidsmigranten	8.3	U	200	-200	0	0	0
Financiering	6.1	U	-80	0	0	0	0
Financiering	8.3	U	198	0	0	0	0
<b>Totaal - Wonen</b>			<b>1.242</b>	<b>-770</b>	<b>-310</b>	<b>-75</b>	<b>-224</b>
<b>Kwaliteit fysieke omgeving</b>							
Uitkeringen gemeentefonds	7.4	U	-5	0	0	0	0
Stormschade	5.7	U	-885	0	0	0	0
Gladheidsbestrijding	2.1	U	-137	0	0	0	0
Herberekening kostendeckendheid rioolheffing	5.7	U	500	0	0	0	0
Herberekening kostendeckendheid rioolheffing	7.2	U	-559	0	0	0	0
Herberekening kostendeckendheid rioolheffing	7.2	I	164	0	0	0	0
Afvalverwerking	7.3	I	913	0	0	0	0
Afvalverwerking	7.3	U	-592	0	0	0	0
Financiering	7.5	U	6	0	0	0	0
Financiering	5.7	U	92	0	0	0	0
Financiering	2.1	U	469	0	0	0	0
Financiering	2.4	U	1	0	0	0	0
Financiering	7.2	U	221	0	0	0	0
Financiering	7.2	I	-320	0	0	0	0
<b>Totaal - Kwaliteit fysieke omgeving</b>			<b>-132</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Economische zaken</b>							
Reserve Schaalsprong	0.3	U	-299	-38	-39	0	0
Reserve Schaalsprong	0.3	I	829	292	297	0	0
Reserve Versterking van de (Lucht)vrachtketen	3.1	U	-1.476	0	0	0	0
Reserve Maatschappelijke voorzieningen	0.3	U	-25	0	0	0	0
Reserve Maatschappelijke voorzieningen	0.3	I	1.025	0	0	0	0
Financiering	0.3	U	298	0	0	0	0
Financiering	3.2	U	12	0	0	0	0
Leges evenementen	3.3	I	-200	0	0	0	0
Reserve Verbeteren stadscentrum Hoofddorp	0.3	I	0	2.380	0	0	0
Algemene reserve grondzaken	0.3	U	-1.027	0	0	0	0
Rijstvogelstraat 102, 104, 108 en 110	0.3	U	-14	-14	-15	-15	-15
<b>Totaal - Economische zaken</b>			<b>-875</b>	<b>2.620</b>	<b>244</b>	<b>-15</b>	<b>-15</b>
<b>Overzicht algemene dekkingsmiddelen</b>							
Uitkeringen gemeentefonds	0.7	I	2.472	0	0	0	0
Parkeeropbrengsten	0.63	I	-1.150	0	0	0	0
Reserve Schaalsprong	0.8	U	-188	-444	-433	0	0
Tussentijds Meerjarenperspectief grondzaken (tMPG) 2023	0.9	U	350	0	0	0	0
Onroerendezaakbelastingen (OZB)	0.62	I	323	0	0	0	0

Omschrijving	Taak-veld	I/U	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Overzicht algemene dekkingsmiddelen</b>							
Toeristenbelasting	3.4	I	3.036	0	0	0	0
Voorziening regeling vervroegde uittreding	0.8	U	1.106	0	0	0	0
Incidenteel personeelsbudget	0.8	U	0	-106	0	0	0
Parkeeropbrengsten parkeerterrein Burgemeester van der Willigenlaan en Apriscoterrein	0.63	I	663	0	0	0	0
Financiering	0.5	I	808	0	0	0	0
Financiering	0.8	U	308	0	0	0	0
Financiering	0.5	U	-912	0	0	0	0
Vrijval stelposten	0.8	U	1.773	1.553	1.714	2.058	1.755
Dividend	0.5	I	-269	0	0	0	0
Rijstvogelstraat 102, 104, 108 en 110	0.8	U	-12	-12	-12	-12	-12
<b>Totaal - Overzicht algemene dekkingsmiddelen</b>			<b>8.308</b>	<b>992</b>	<b>1.270</b>	<b>2.047</b>	<b>1.744</b>
<b>Overzicht overhead</b>							
Voorziening pensioenverplichting wethouders	0.4	U	13	0	0	0	0
Voorziening wachtgeldverplichting voormalig personeel	0.4	U	21	0	0	0	0
Voorziening wachtgeldverplichting voormalig personeel	0.4	I	111	0	0	0	0
Voorziening regeling vervroegde uittreding	0.4	U	-1.520	0	0	0	0
Voorziening verlofsparen	0.4	U	-118	0	0	0	0
Incidenteel personeelsbudget	0.4	U	106	0	0	0	0
Doorontwikkeling ICT sociaal domein	0.4	U	250	-250	0	0	0
Financiering	0.4	U	-438	0	0	0	0
Aanbesteding financieel en HRM systeem	0.4	U	300	-300	0	0	0
Budgetten personeelskosten	0.4	U	345	0	0	0	0
Salaris- en inhuurlasten en opbrengst interne opdrachten systematiek	0.4	U	-650	0	0	0	0
Opvang vluchtelingen Oekraïne 2023	0.4	I	16	0	0	0	0
Opvang vluchtelingen Oekraïne 2023	0.4	U	-16	0	0	0	0
<b>Totaal - Overzicht overhead</b>			<b>-1.579</b>	<b>-550</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Totaal autonome mutaties baten en lasten</b>			<b>7.919</b>	<b>-2.509</b>	<b>-1.326</b>	<b>1.032</b>	<b>1.469</b>

Omschrijving	Taakveld	I/U	2023	2024	2025	2026	2027
<b>(bedragen x € 1.000; min is nadeel)</b>							
<b>Mutaties reserves</b>							
Reserve Dekking afschrijvingslasten	0.10	I	200	0	0	0	0
Reserve Maatschappelijke voorzieningen	0.10	I	50	100	0	0	0
Reserve Maatschappelijke voorzieningen	0.10	U	-1.000	0	0	0	0
Financiering	0.10	I	-478	477	0	0	0
Reserve Haarlemmermeerse Bos	0.10	I	-320	100	220	0	0
Reserve Stichting Mainport & Groen (SMG)	0.10	I	-250	-208	185	285	0
Tussentijds Meerjarenperspectief grondzaken (tMPG) 2023	0.10	U	3.869	0	0	0	0
Financiering	0.10	I	-11	0	0	0	0
Reserve Schaalsprong	0.10	I	0	189	175	0	0
Reserve Schaalsprong	0.10	U	-342	0	0	0	0
Tussentijds Meerjarenperspectief grondzaken (tMPG) 2023	0.10	I	2.188	0	0	0	0
Tussentijds Meerjarenperspectief grondzaken (tMPG) 2023	0.10	U	4.115	0	0	0	0
Reserve Ruimtelijke Investeringen Haarlemmermeer	0.10	I	-2.380	0	0	0	0
Reserve Ruimtelijke Investeringen Haarlemmermeer	0.10	U	2.546	0	0	0	0
Financiering	0.10	I	-9	0	0	0	0
Reserve Verbeteren stadscentrum Hoofddorp	0.10	U	0	-2.380	0	0	0

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	Taakveld	I/U	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Mutaties reserves</b>							
Algemene reserve grondzaken	0.10	I	1.027	0	0	0	0
Planeetbaan 2	0.10	I	-260	260	0	0	0
Reserve Versterking van de (Lucht)vrachtketen	0.10	I	1.476	0	0	0	0
Tussentijds Meerjarenperspectief grondzaken (tMPG) 2023	0.10	U	-2.120	0	0	0	0
Reserve Dekking afschrijvingslasten	0.10	U	-200	0	0	0	0
Uitvoeringskosten opvang Oekraïners 2024 en 2025	0.10	I	0	250	100	0	0
Uitvoeringskosten opvang Oekraïners 2024 en 2025	0.10	U	-350	0	0	0	0
Omgevingswet	0.10	I	-300	0	0	300	0
Incidenteel personeelsbudget	0.10	I	0	328	0	0	0
Incidenteel personeelsbudget	0.10	U	-328	0	0	0	0
Overbruggingsmiddelen cruciale trajecten Zorg en Werk	0.10	I	-207	297	0	0	0
Overbruggingsmiddelen cruciale trajecten Zorg en Werk	0.10	U	-90	0	0	0	0
POK middelen	0.10	I	0	316	0	0	0
POK middelen	0.10	U	-316	0	0	0	0
Tijdelijke huisvesting IHP	0.10	I	0	434	0	0	0
Tijdelijke huisvesting IHP	0.10	U	-434	0	0	0	0
Jongeren Leefbaarheidstoets	0.10	I	0	200	0	0	0
Jongeren Leefbaarheidstoets	0.10	U	-200	0	0	0	0
Corona- /energiecompensatie	0.10	I	-505	505	0	0	0
Huisvestingsopgave asielaanpak	0.10	I	0	235	235	0	0
Huisvestingsopgave asielaanpak	0.10	U	-470	0	0	0	0
Flexwonen	0.10	I	-449	75	75	75	224
Beleid woonwagenbewoners en huisvesting arbeidsmigranten	0.10	I	0	200	0	0	0
Beleid woonwagenbewoners en huisvesting arbeidsmigranten	0.10	U	-200	0	0	0	0
Doorontwikkeling ICT sociaal domein	0.10	I	-250	250	0	0	0
Dorps huis Rijsenhout	0.10	I	75	125	0	0	0
Spoorzone Hoofddorp	0.10	I	0	520	0	0	0
Spoorzone Hoofddorp	0.10	U	-520	0	0	0	0
Team Subsidies Haarlemmermeer	0.10	I	0	0	240	0	0
Team Subsidies Haarlemmermeer	0.10	U	-240	0	0	0	0
Taalonderwijs ontheemden Oekraïne	0.10	I	0	192	0	0	0
Taalonderwijs ontheemden Oekraïne	0.10	U	-192	0	0	0	0
Aanpak geldzorgen, armoede en schulden	0.10	I	0	459	0	0	0
Aanpak geldzorgen, armoede en schulden	0.10	U	-459	0	0	0	0
Toerisme, evenementen en promotie 2020–2025	0.10	I	0	200	0	0	0
Toerisme, evenementen en promotie 2020–2025	0.10	U	-200	0	0	0	0
Aanbesteding financieel en HRM systeem	0.10	I	0	300	0	0	0
Aanbesteding financieel en HRM systeem	0.10	U	-300	0	0	0	0
Project wachttijden jeugdzorg	0.10	I	0	300	0	0	0
Project wachttijden jeugdzorg	0.10	U	-300	0	0	0	0
Inburgering en statushouders	0.10	I	0	0	1.788	356	0
Inburgering en statushouders	0.10	U	-2.144	0	0	0	0
Rijstvogelstraat 102, 104, 108 en 110	0.10	I	25	26	26	27	27
<b>Totaal mutaties reserves</b>			<b>-252</b>	<b>3.749</b>	<b>3.043</b>	<b>1.042</b>	<b>251</b>
<b>Totaal autonome wijzigingen Najaarsrapportage 2023</b>			<b>7.666</b>	<b>1.241</b>	<b>1.717</b>	<b>2.074</b>	<b>1.720</b>

# Bijlage 2: Overzicht neutrale mutaties

Tabel 13

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	Taakveld I/U		2023	2024	2025	2026	2027
<b>Bestuur, samenleving en publiekscontact</b>							
Thuiswerkvergoeding	0.1	U	-1	0	0	0	0
Correctie toerekening kosten versterking ambtelijke organisatie	0.2	U	156	440	440	440	440
Gemeentebalie Schiphol	0.2	I	-43	0	0	0	0
Gemeentebalie Schiphol	0.2	U	43	0	0	0	0
<b>Totaal - Bestuur, samenleving en publiekscontact</b>			<b>155</b>	<b>440</b>	<b>440</b>	<b>440</b>	<b>440</b>
<b>Veiligheid</b>							
Opsporen en ruimen van niet-gesprongen explosieven (NGE's)	1.2	I	951	0	0	0	0
Opsporen en ruimen van niet-gesprongen explosieven (NGE's)	1.2	U	-951	0	0	0	0
Opvang Afghaanse Nederlanders / COA Vluchtelingen	6.1	I	1.963	0	0	0	0
Opvang Afghaanse Nederlanders / COA Vluchtelingen	6.1	U	-1.963	0	0	0	0
Opvang vluchtelingen Oekraïne Corendon Hotel	6.1	I	0	13.021	0	0	0
Opvang vluchtelingen Oekraïne Corendon Hotel	6.1	U	0	-13.021	0	0	0
<b>Totaal - Veiligheid</b>			<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Zorg en werk</b>							
Beschut werk	6.4	U	-449	0	0	0	0
Beschut werk	6.5	U	449	0	0	0	0
Hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslag affaire	6.2	I	186	0	0	0	0
Hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslag affaire	6.2	U	-186	0	0	0	0
Inburgering	6.1	I	-1.500	0	0	0	0
Inburgering	6.1	U	1.500	0	0	0	0
Etta Palm	6.81	U	-215	0	0	0	0
POK middelen	6.72	I	316	0	0	0	0
POK middelen	6.72	U	-316	0	0	0	0
P budget omzetten naar materieel budget	6.71	U	78	0	0	0	0
P budget omzetten naar materieel budget	6.72	U	172	0	0	0	0
P budget omzetten naar materieel budget	6.82	U	-250	0	0	0	0
Bijzondere bijstand Eropaf	6.3	U	-100	0	0	0	0
Bijzondere bijstand Eropaf	Niet	U	100	0	0	0	0
<b>Totaal - Zorg en werk</b>			<b>-215</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Maatschappelijke ontwikkeling</b>							
Leerplicht subsidie	4.3	I	163	0	0	0	0
Leerplicht subsidie	4.3	U	-163	0	0	0	0
Taakveld correctie Sarabande 7A	4.2	I	-55	0	0	0	0
Correctie taakveld Brede Scholen	4.2	I	0	0	0	0	0
Correctie taakveld Brede Scholen	4.2	U	-379	0	0	0	0
Correctie taakveld Brede Scholen	4.3	I	0	0	0	0	0
Correctie taakveld Brede Scholen	4.3	U	379	0	0	0	0
Taakveld mutatie multifunctionele gebouwen	0.3	I	-3.436	0	0	0	0

Omschrijving	Taakveld I/U	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Maatschappelijke ontwikkeling</b>						
Taakveld mutatie multifunctionele gebouwen	0.3	U	3.654	0	0	0
Taakveld mutatie multifunctionele gebouwen	4.2	I	432	0	0	0
Taakveld mutatie multifunctionele gebouwen	4.2	U	-907	0	0	0
Taakveld mutatie multifunctionele gebouwen	4.3	I	69	0	0	0
Taakveld mutatie multifunctionele gebouwen	4.3	U	-4	0	0	0
Taakveld mutatie multifunctionele gebouwen	5.3	I	1.961	0	0	0
Taakveld mutatie multifunctionele gebouwen	5.3	U	-1.946	0	0	0
Taakveld mutatie multifunctionele gebouwen	5.6	I	645	0	0	0
Taakveld mutatie multifunctionele gebouwen	5.6	U	-587	0	0	0
Taakveld mutatie multifunctionele gebouwen	6.1	I	127	0	0	0
Taakveld mutatie multifunctionele gebouwen	6.1	U	-74	0	0	0
Taakveld mutatie multifunctionele gebouwen	6.2	I	101	0	0	0
Dagelijks onderhoud groen Stadspark	5.7	U	-80	-80	-80	-80
SUVIS	4.2	I	-309	0	0	0
SUVIS	4.2	U	309	0	0	0
Kostprijsdekkende huur Terraqua	6.1	U	-1	-1	-1	-1
Etta Palm	6.2	U	215	0	0	0
Ambtelijke Capaciteit Routekaart Energie.	5.2	I	0	97	49	0
Ambtelijke Capaciteit Routekaart Energie.	5.2	U	0	-97	-49	0
Ambtelijke Capaciteit Routekaart Energie.	5.3	I	0	97	49	0
Ambtelijke Capaciteit Routekaart Energie.	5.3	U	0	-97	-49	0
Ambtelijke Capaciteit Routekaart Energie.	6.1	I	0	97	49	0
Ambtelijke Capaciteit Routekaart Energie.	6.1	U	0	-97	-49	0
Sportakkoord 2022	5.1	I	-40	0	0	0
Sportakkoord 2022	5.1	U	40	0	0	0
SPUK MEAS	5.2	I	435	0	0	0
SPUK MEAS	5.2	U	-435	0	0	0
Sportakkoord 2023	5.1	I	-20	20	0	0
Sportakkoord 2023	5.1	U	20	-20	0	0
Verdeelregel Hist. Musea & Stoomgemaal Halfweg	5.3	U	45	110	110	110
Verdeelregel Hist. Musea & Stoomgemaal Halfweg	5.4	U	0	-110	-110	-110
Verdeelregel Hist. Musea & Stoomgemaal Halfweg	5.5	U	-45	0	0	0
Verdeelregel Impuls Jongerencultuur	5.3	I	295	295	0	0
Verdeelregel Impuls Jongerencultuur	5.3	U	-295	-295	0	0
Taalkoppels / WEB middelen	5.6	I	0	16	0	0
Taalkoppels / WEB middelen	5.6	U	0	-16	0	0
Nationaal Programma Onderwijs	4.3	I	-433	997	467	0
Nationaal Programma Onderwijs	4.3	U	433	-997	-467	0
Verdeelregel 6.03 Bijdrage huur en retributie Gem. Maatsch. vastgoed	5.1	U	-5	-5	-5	-5
Verdeelregel 6.03 Bijdrage huur en retributie Gem. Maatsch. vastgoed	5.2	I	5	5	5	5
<b>Totaal - Maatschappelijke ontwikkeling</b>			<b>115</b>	<b>-81</b>	<b>-81</b>	<b>-81</b>
<b>Mobiliteit</b>						
Bestemmingen middelen MIRT 2019	2.1	I	-700	700	0	0
Bestemmingen middelen MIRT 2019	2.1	U	700	-700	0	0
<b>Totaal - Mobiliteit</b>			<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Ruimtelijke ontwikkelingen</b>						
Corr. Restant Krediet BHD Zuid	8.1	I	534	0	0	0
Corr. Restant Krediet BHD Zuid	8.1	U	-534	0	0	0
Fieldlab Geluidsadaptief Bouwen	8.1	I	250	0	0	0

Omschrijving	Taakveld I/U	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Ruimtelijke ontwikkelingen</b>						
Fieldlab Geluidsadaptief Bouwen	8.1 U	-250	0	0	0	0
Ambtelijke Capaciteit Routekaart Energie.	7.4 I	-146	-146	-146	0	0
Ambtelijke Capaciteit Routekaart Energie.	7.4 U	146	146	146	0	0
Energiearmoede	8.3 I	-506	506	0	0	0
Energiearmoede	8.3 U	506	-506	0	0	0
Capaciteitsverdeling Versnelling Woningbouw	8.1 U	292	0	0	0	0
<b>Totaal - Ruimtelijke ontwikkelingen</b>		<b>292</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Wonen</b>						
Taakveld correctie Sarabande 7A	8.3 I	55	0	0	0	0
Hotelopvang	8.3 I	820	0	0	0	0
Hotelopvang	8.3 U	-820	0	0	0	0
Regeling huisvesting aandachtsgroepen	8.3 I	-280	280	0	0	0
Regeling huisvesting aandachtsgroepen	8.3 U	280	-280	0	0	0
<b>Totaal - Wonen</b>		<b>55</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Kwaliteit fysieke omgeving</b>						
Dagelijks onderhoud groen Stadspark	5.7 U	80	80	80	80	80
Inflatie 2023 onderhoud openbare buitenruimte	2.1 U	-380	-380	-380	-380	-380
Inflatie 2023 onderhoud openbare buitenruimte	5.7 U	73	73	73	73	73
Inflatie 2023 onderhoud openbare buitenruimte	7.5 U	14	14	14	14	14
<b>Totaal - Kwaliteit fysieke omgeving</b>		<b>-214</b>	<b>-214</b>	<b>-214</b>	<b>-214</b>	<b>-214</b>
<b>Economische zaken</b>						
Taakveld mutatie multifunctionele gebouwen	0.3 I	101	0	0	0	0
Taakveld mutatie multifunctionele gebouwen	0.3 U	-137	0	0	0	0
Kostprijsdekkende huur Terraqua	0.3 I	1	1	1	1	1
Capaciteitsverdeling Versnelling Woningbouw	3.3 U	-292	0	0	0	0
<b>Totaal - Economische zaken</b>		<b>-328</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>1</b>
<b>Overzicht algemene dekkingsmiddelen</b>						
Thuiswerkvergoeding	0.8 U	300	0	0	0	0
Inflatie 2023 onderhoud openbare buitenruimte	0.8 U	294	294	294	294	294
<b>Totaal - Overzicht algemene dekkingsmiddelen</b>		<b>594</b>	<b>294</b>	<b>294</b>	<b>294</b>	<b>294</b>
<b>Overzicht overhead</b>						
Thuiswerkvergoeding	0.4 U	-299	0	0	0	0
Correcties fte's CEB	0.4 I	480	0	0	0	0
Correcties fte's CEB	0.4 U	-480	0	0	0	0
Correctie toerekening kosten versterking ambtelijke organisatie	0.4 U	-156	-440	-440	-440	-440
<b>Totaal - Overzicht overhead</b>		<b>-455</b>	<b>-440</b>	<b>-440</b>	<b>-440</b>	<b>-440</b>
<b>Resultaat voor bestemming</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>



# Bijlage 3: Stelposten

In onderstaand overzicht is het verloop weergegeven van de nog in te vullen stelposten.

Als startpunt is de stand van de Programmabegroting 2023-2026 genomen.

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Areaalsyst.groei gemeente</b>					
Beginsaldo PB 2024 - 2027	0	2.184	4.095	6.527	9.862
<b>Stand NJR 2023</b>	<b>0</b>	<b>2.184</b>	<b>4.095</b>	<b>6.527</b>	<b>9.862</b>
<b>Bedrijfsvoering</b>					
Beginsaldo PB 2024 - 2027	0	0	-126	-126	-126
<b>Stand NJR 2023</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-126</b>	<b>-126</b>	<b>-126</b>
<b>Index.gemeensch. regelingen</b>					
Beginsaldo PB 2024 - 2027	780	1.867	1.867	1.867	1.867
Mutaties NJR 2023	-780	-780	-780	-780	-780
<b>Stand NJR 2023</b>	<b>0</b>	<b>1.088</b>	<b>1.088</b>	<b>1.088</b>	<b>1.088</b>
<b>Index.heffingen en huren</b>					
Beginsaldo PB 2024 - 2027	14	79	84	104	114
Mutaties NJR 2023	-14	-14	-14	-14	-14
<b>Stand NJR 2023</b>	<b>0</b>	<b>65</b>	<b>70</b>	<b>90</b>	<b>100</b>
<b>Index.loonkosten</b>					
Beginsaldo PB 2024 - 2027	1.406	13.170	13.270	13.270	13.270
Mutaties NJR 2023	-1.406	-48	-48	-48	-48
<b>Stand NJR 2023</b>	<b>0</b>	<b>13.122</b>	<b>13.222</b>	<b>13.222</b>	<b>13.222</b>
<b>Index.materiële kosten</b>					
Beginsaldo PB 2024 - 2027	1.006	7.711	7.711	7.711	7.711
Mutaties NJR 2023	-1.006	-294	-294	-294	-294
<b>Stand NJR 2023</b>	<b>0</b>	<b>7.417</b>	<b>7.417</b>	<b>7.417</b>	<b>7.417</b>
<b>Index.soc.uitk.in natura</b>					
Beginsaldo PB 2024 - 2027	0	8.900	8.900	8.900	8.900
<b>Stand NJR 2023</b>	<b>0</b>	<b>8.900</b>	<b>8.900</b>	<b>8.900</b>	<b>8.900</b>
<b>Index.subsidies</b>					
Beginsaldo PB 2024 - 2027	209	1.092	1.167	1.167	1.167
Mutaties NJR 2023	-209	-209	-209	-209	-209
<b>Stand NJR 2023</b>	<b>0</b>	<b>883</b>	<b>958</b>	<b>958</b>	<b>958</b>
<b>Kapitaallasten algemeen</b>					
Beginsaldo PB 2024 - 2027	354	1.823	654	1.257	1.291
Mutaties NJR 2023	-354	-296	-467	-1.244	-941
<b>Stand NJR 2023</b>	<b>0</b>	<b>1.527</b>	<b>187</b>	<b>13</b>	<b>349</b>
<b>Ombuigingen</b>					
Beginsaldo PB 2024 - 2027	-150	-200	-475	-475	-475
Mutaties NJR 2023	150	200	200	200	200
<b>Stand NJR 2023</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-275</b>	<b>-275</b>	<b>-275</b>

**Realisatiegraad investeringen**

Beginsaldo PB 2024 - 2027	0	-2.271	-3.273	-3.452	-3.539
<b>Stand NJR 2023</b>	<b>0</b>	<b>-2.271</b>	<b>-3.273</b>	<b>-3.452</b>	<b>-3.539</b>

**Schaalsprong wonen (kap.last)**

Beginsaldo PB 2024 - 2027	0	1.998	1.995	1.970	1.943
<b>Stand NJR 2023</b>	<b>0</b>	<b>1.998</b>	<b>1.995</b>	<b>1.970</b>	<b>1.943</b>

**Versterking organisatie**

Beginsaldo PB 2024 - 2027	0	-444	790	790	790
Mutaties NJR 2023	0	106	0	0	0
<b>Stand NJR 2023</b>	<b>0</b>	<b>-337</b>	<b>790</b>	<b>790</b>	<b>790</b>

**Volumestijging jeugdzorg & WMO**

Beginsaldo PB 2024 - 2027	0	645	1.308	1.979	2.650
<b>Stand NJR 2023</b>	<b>0</b>	<b>645</b>	<b>1.308</b>	<b>1.979</b>	<b>2.650</b>
<b>Totaal</b>	<b>0</b>	<b>35.219</b>	<b>36.357</b>	<b>39.102</b>	<b>43.340</b>

# Bijlage 4: Budgetten onderwijshuisvesting

Het budget voor onderwijshuisvesting bestaat uit een aantal componenten, waarvan de kapitaallasten op bestaand bezit de grootste is. Dit zijn de rente- en afschrijvingslasten van de in het verleden gerealiseerde schoolgebouwen. Deze dalen jaarlijks door de daling van de boekingswaarde als gevolg van de afschrijvingen.

Nieuwe investeringen uit het Integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP) worden toegevoegd. Voor elke investering uit het IHP worden de kapitaallasten gereserveerd. Na autorisatie van de investeringen door de raad worden de investeringen uitgevoerd. Elke investering van € 2 miljoen en hoger wordt via een apart raadsvoorstel aan de raad voorgelegd.

De uitvoeringskosten IHP betreffen bijvoorbeeld advieskosten en personele inzet.

De post 'overige lasten onderwijshuisvesting' is een andere belangrijke post. Dit zijn onder meer

huren die wij betalen voor gebouwen waarvoor wij in het verleden huurovereenkomsten zijn aangegaan. Een voorbeeld is het gebouw van het Hoofdvaart College, dat wij huren van het Nova College. De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor het betalen van deze huur. Ons beleid is erop gericht deze post te laten dalen, omdat het huren van schoolgebouwen een kostbare aangelegenheid is. Een ander voorbeeld is de onroerendezaakbelastingen die wij volgens de onderwijswetgeving voor schoolbesturen betalen.

De kosten voor tijdelijke huisvesting betreft kosten die wij maken voor de inzet van tijdelijke huisvesting voor leerlingen die les hebben in schoolgebouwen die worden aangepast.

## Stand Najaarsrapportage 2023

Na verwerking van de mutaties van de Najaarsrapportage 2023 zijn voor onderwijshuisvesting de budgetten zoals opgenomen in [Tabel 14](#) geraamd.

Tabel 14

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = voordeel)	2023	2024	2025	2026	2027
<b>Stand Voorjaarsrapportage 2023</b>					
Programma Maatschappelijke ontwikkeling, beleidsdoel B					
- kapitaallasten bestaande scholen	7.353	7.222	7.091	6.717	6.475
- kapitaallasten nieuwe investeringen	0	568	1.880	2.832	4.597
- uitvoeringslasten IHP	290	226	226	226	226
- overige lasten	5.281	4.553	3.497	3.327	3.327
- tijdelijke huisvesting	1.104	2.221	2.104	2.659	2.520
<b>Totaal Voorjaarsrapportage 2023</b>	<b>14.028</b>	<b>14.790</b>	<b>14.798</b>	<b>15.761</b>	<b>17.145</b>
<b>Mutaties Programmabegroting 2024-2027 en Najaarsrapportage 2023</b>					
Programma Maatschappelijke ontwikkeling, beleidsdoel B					
- kapitaallasten bestaande scholen	678	-61	-62	-61	-61
- kapitaallasten nieuwe investeringen	0	40	112	352	59
- uitvoeringslasten IHP	0	0	0	0	0
- overige lasten	434	19	19	19	19
- tijdelijke huisvesting	-67	527	60	65	71
<b>Totaal mutaties Najaarsrapportage 2023</b>	<b>1.045</b>	<b>525</b>	<b>129</b>	<b>375</b>	<b>88</b>
<b>Stand Najaarsrapportage 2023</b>					
Programma Maatschappelijke ontwikkeling, beleidsdoel B					
- kapitaallasten bestaande scholen	8.031	7.161	7.029	6.656	6.414
- kapitaallasten nieuwe investeringen	0	608	1.992	3.184	4.656
- uitvoeringslasten IHP	290	226		226	226
- overige lasten	5.715	4.572	3.516	3.346	3.346
- tijdelijke huisvesting	1.037	2.748	2.164	2.724	2.591
<b>Totaal-generaal Najaarsrapportage 2023</b>	<b>15.073</b>	<b>15.315</b>	<b>14.927</b>	<b>16.136</b>	<b>17.233</b>

## **Toelichting**

*Stand van zaken raadsvoorstel Aanschaf en verlenging tijdelijke onderwijshuisvesting voor nieuwkomers (RV 2023.7736035)*

De planning is om de tijdelijke huisvesting voor het basisonderwijs in Graan voor Visch begin oktober 2023 op te leveren. De internationale taalklassen (ITK) en het intake programma zijn hier gehuisvest. Voor het voortgezet onderwijs zijn we in de laatste fase van het verlengen van de vergunning. De tijdelijke huisvesting aan de Hammarskjöldstraat 226-228 te Hoofddorp voor nieuwkomers vanaf 12 jaar, de internationale schakelklassen (ISK), blijft tot eind 2024 staan. In januari 2025 verhuizen ze naar het nieuwe schoolgebouw in Lincolnpark. De huurkosten van deze tijdelijke huisvesting zijn al goedgekeurd, maar we zijn nog in overleg om deze kosten alsnog gedekt te krijgen vanuit een maatwerkregeling van het COA.

### *Kapitaallasten bestaande scholen*

Er is een administratieve correctie verwerkt in de taakvelden.

### *Kapitaallasten nieuwe investeringen*

De mutatie op de kapitaallasten nieuwe investeringen is het effect van het actualiseren van de investeringsplanning over de jaren 2023 t/m 2027. De bouw van een school hangt samen met de woningbouwontwikkeling. Als de woningbouwontwikkeling stagneert wordt de bouw van een school ook in tijd doorgeschoven. Een andere vertragende factor is het maken van afspraken met de schoolbesturen over de verdeling van de investeringskosten. Deze gesprekken lopen stroever dan we willen. Het resultaat is dat ruim € 25 miljoen in het MPI najaar 2023 wordt doorgeschoven naar 2028.

### *Overige lasten*

Met een subsidie worden scholen in gelegenheid gesteld om de ventilatie van scholen aan te

passen. Wij vragen deze subsidie aan bij de Rijksoverheid. Deze subsidie wordt gedekt door de specifieke uitkering Ventilatie in scholen (SUVIS) van het Rijk. De aanvraag voor cofinanciering is voor twee scholen ingetrokken door het schoolbestuur. Dit betekent dan ook dat de gemeente deze al ontvangen rijkssubsidie aan het Rijk terugbetaalt.

### *Tijdelijke huisvesting*

In 2023 speelt er veel op het gebied van de tijdelijke huisvesting. Kinheim 4 is gebruiksklaar gemaakt voor tijdelijke huisvesting van de Kameleon. Er worden twee tijdelijke lokalen geplaatst bij de Dik Trom en er is één tijdelijk lokaal bij de Adalbertusschool neergezet. Deze lokalen worden gehuurd. De aanbesteding is afgerond. Er is budget voor huur en daarnaast is er incidenteel budget in 2023 voor de bijkomende kosten. De tijdelijke huisvesting bij de Dik Trom en de Zwanebloem wordt in 2024 geplaatst. Het incidenteel in 2023 beschikbaar budget van € 433.500 wordt overgeheveld naar 2024.

De aanschaf van de tijdelijke onderwijshuisvesting, te plaatsen bij de Zwanebloem (7450840), is duurder geworden. De tijdelijke huisvesting wordt na gebruik door de Zwanebloem elders ingezet in de gemeente om andere scholen tijdelijk in te huisvesten. Het Programma van eisen voor de aanbesteding betrof 1.200 m<sup>2</sup> bruto vloeroppervlak (BVO). De raming was gebaseerd op 1.065 m<sup>2</sup> BVO. De grotere omvang maakt dat we het gebouw in de toekomst beter kunnen inzetten, het biedt meer flexibiliteit. In het raadsvoorstel is € 2.907.300 beschikbaar gesteld. De uitkomst van de aanbesteding bedraagt € 3.128.300. Het aanvullend krediet bedraagt € 217.500. De tijdelijke huisvesting wordt afgeschreven in 10 jaar. De extra kosten voor rente en afschrijving bedragen € 28.800 per jaar.

# Bijlage 5: Omschrijving taakveldnummers

In de bijlagen 1 en 2 worden in de kolom 'Taakveld' de taakveldnummers genoemd. In onderstaand overzicht zijn bij de taakveldnummers de omschrijvingen opgenomen.

Tabel 15

Nummer	Omschrijving
0.1	Bestuur
0.2	Burgerzaken
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden
0.4	Overhead
0.5	Treasury
0.61	OZB woningen
0.62	OZB niet-woningen
0.63	Parkeerbelasting
0.64	Belastingen overig
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds
0.8	Overige baten en lasten
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)
0.10	Mutaties reserves
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten
1.1	Crisisbeheersing en brandweer
1.2	Openbare orde en veiligheid
2.1	Verkeer en vervoer
2.2	Parkeren
2.3	Recreatieve havens
2.4	Economische havens en waterwegen
2.5	Openbaar vervoer
3.1	Economische ontwikkeling
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
3.4	Economische promotie
4.1	Openbaar basisonderwijs
4.2	Onderwijshuisvesting
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken
5.1	Sportbeleid en activering
5.2	Sportaccommodaties
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
5.4	Musea
5.5	Cultureel erfgoed
5.6	Media
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen
6.3	Inkomensregelingen
6.4	WSW en beschut werk
6.5	Arbeidsparticipatie
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)

Nummer	Omschrijving
6.71b	Begeleiding (WMO)
6.71c	Dagbesteding (WMO)
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)
6.72a	Jeugdhulp begeleiding
6.72b	Jeugdhulp behandeling
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig
6.73a	Pleegzorg
6.73b	Gezinsgericht
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf
6.74c	Gesloten plaatsing
6.81a	Beschermd wonen (WMO)
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)
6.82a	Jeugdbescherming
6.82b	Jeugdreclassering
7.1	Volksgezondheid
7.2	Riolering
7.3	Afval
7.4	Milieubeheer
7.5	Begraafplaatsen en crematoria
8.1	Ruimte en leefomgeving
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
8.3	Wonen en bouwen

